

LATVIJAS BANKA

LATVIJAS BANKAS 2022. GADA FINANŠU PĀRSKATI

SATURS

Bilance	3
Peļņas un zaudējumu aprēķins	5
Kopējās atzītās peļņas un zaudējumu pārskats	6
Finanšu pārskatu skaidrojumi	7

SAĪSINĀJUMI

ASV	Amerikas Savienotās Valstis
ECB	Eiropas Centrālā banka
ECBS	Eiropas Centrālo banku sistēma
ES	Eiropas Savienība
FKTK	Finanšu un kapitāla tirgus komisija
ITRMO	ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperācijas (<i>targeted longer-term refinancing operations</i>)
NCB	nacionālā centrālā banka
PĀAIP	pandēmijas ārkārtas aktīvu iegādes programma
SDR	speciālās aizņēmuma tiesības (<i>Special Drawing Rights</i>)
SIA	sabiedrība ar ierobežotu atbildību
SNB	Starptautisko norēķinu banka (<i>Bank for International Settlements</i>)
SVF	Starptautiskais Valūtas fonds
VSAIP	valsts sektora aktīvu iegādes programma

BILANCE

(gada beigās; tūkst. eiro)

	Skaid- rojums ¹	2022	2021
AKTĪVI			
Zelts un zeltā izteiktās prasības	6.	364 821	344 166
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	7.	3 788 044	4 495 181
Prasības pret Starptautisko Valūtas fondu		549 961	542 959
Atlikumi kredītiestādēs un ieguldījumi vērtspapīros, ārējie aizdevumi un citi ārējie aktīvi		3 238 083	3 952 222
Prasības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	8.	522 039	528 428
Prasības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	9.	156 383	174 081
Eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	10.	522 900	616 600
Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas		522 900	616 600
Pārējās prasības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	11.	6 304	4 255
Eiro zonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	12.	14 081 606	12 839 996
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri		13 134 812	11 690 783
Pārējie vērtspapīri		946 794	1 149 213
Eirosistēmas iekšējās prasības	13.	5 926 959	5 868 008
Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā		118 849	116 472
Prasības par Eiropas Centrālajai bankai nodotajām ārējām rezervēm		157 202	157 202
Pārējās prasības Eirosistēmā		5 650 908	5 594 334
Pārējie aktīvi	14.	381 638	203 714
KOPĀ AKTĪVI		25 750 694	25 074 429

¹ No 7. lappuses līdz 44. lappusei sniegtie skaidrojumi ir šo finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

(turpinājums)

(gada beigās; tūkst. eiro)

	Skaid- rojums	2022	2021
PASĪVI			
Banknotes apgrozībā	15.	5 635 738	5 536 624
Saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm monētārās politikas operāciju rezultātā	16.	5 217 165	6 406 673
Pieprasījuma noguldījumu konti (ietverot obligāto rezervju sistēmu)		343 816	6 406 673
Noguldījumu iespēja		4 873 349	–
Pārējās saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	17.	320 273	649 746
Saistības eiro pret citiem eiro zonas valstu rezidentiem	18.	2 517 104	3 438 792
Saistības pret valdību		1 157 761	1 803 339
Pārējās saistības		1 359 343	1 635 453
Saistības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	19.	171 688	57 955
Saistības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	20.	706 038	1 594 262
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	21.	34 701	688 359
Eirosistēmas iekšējās saistības	13.	10 376 364	5 356 980
Saistības par TARGET2 sistēmas norēķiniem un nacionālo centrālo banku korespondentkontiem (neto)		10 370 127	5 322 638
Pārējās saistības Eurosistēmā		6 237	34 342
Pārējās saistības	22.	184 740	436 383
Kapitāls un rezerves	23.	586 883	908 655
KOPĀ PASĪVI		25 750 694	25 074 429

Latvijas Bankas padome 2023. gada 9. martā apstiprināja šos finanšu pārskatus, kas sniegti no 3. lappuses līdz 44. lappusei.

**ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI PARAKSTĪTS AR DROŠU
ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU.**

Latvijas Bankas prezidents

Mārtiņš Kazāks

PELŅAS UN ZAUDĒJUMU APRĒĶINS

(tūkst. eiro)

	Skaid- rojums	2022	2021
Tīrie procentu ienākumi	33.	47 021	123 981
Procentu ienākumi		211 229	165 248
Procentu izdevumi		-164 208	-41 267
Finanšu operāciju, pārvērtēšanas rezultāta atzīšanas peļņas un zaudējumu aprēķinā un uzkrājumu finanšu riskiem tīrais rezultāts		-21 337	-50 235
Realizētie finanšu operāciju guvumi	34.	39 732	357
Finanšu aktīvu un pozīciju pārvērtēšanas rezultāta atzīšana peļņas un zaudējumu aprēķinā	23., 35.	-341 715	-36 618
Uzkrājumi tirgus riskam un kredītriskam	36.	280 646	-13 974
Tīrie komisijas maksas izdevumi		-4 441	-3 951
Komisijas maksas ienākumi		1 011	981
Komisijas maksas izdevumi		-5 452	-4 932
Ienākumi no kapitāla vērtspapīriem un līdzdalības kapitālā	37.	14 755	14 575
Tīrais monetāro ienākumu pārdales rezultāts	38.	-6 237	-34 342
Citi bankas darbības ienākumi	39.	5 766	3 591
TĪRIE IENĀKUMI		35 527	53 619
Darba samaksa	40.	-16 502	-16 403
Sociālās apdrošināšanas izdevumi un solidaritātes nodoklis	40.	-3 653	-3 582
Naudas zīmju iegādes izdevumi	41.	-2 618	-1 831
Pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo aktīvu amortizācija	14.	-3 641	-3 802
Pārējie bankas darbības izdevumi	42.	-9 113	-7 093
PĀRSKATA GADA PEĻŅA		0	20 908

KOPĒJĀS ATZĪTĀS PEĻNAS UN ZAUDĒJUMU PĀRSKATS

(tūkst. eiro)

	Skaid- rojums	2022	2021
Pārskata gada peļņa		0	20 908
Pārvērtēšana	23.	-450 273	119 670
Uzkrātā pārvērtēšanas rezultāta realizēšana	23.	-198 579	-43 287
Finanšu aktīvu un pozīciju pārvērtēšanas rezultāta atzīšana peļņas un zaudējumu aprēķinā	23., 35.	341 715	36 618
Pārvērtēšanas konta pārmaiņas kopā	23.	-307 137	113 001
KOPĀ		-307 137	133 909

FINANŠU PĀRSKATU SKAIDROJUMI

1. PAMATDARBĪBA

Latvijas Banka ir Latvijas Republikas centrālā banka un ECBS un Eirosistēmas dalībniece. Tā dibināta 1922. gada 19. septembrī (darbība atjaunota 1990. gadā). Latvijas Banka savā darbībā ievēro Latvijas Republikas un ES tiesību aktus, t. sk. ECB tiesību aktus atbilstoši Līgumam par Eiropas Savienības darbību un ECBS un ECB Statūtiem.

Saskaņā ar pārskata gadā spēkā esošo likumu "Par Latvijas Banku" Latvijas Bankas galvenais mērķis ir saglabāt cenu stabilitāti. Latvijas Bankai ir šādi pamatuzdevumi:

- līdzdarboties Eirosistēmas monetārās politikas veidošanā un īstenošanā;
- pārvaldīt ārējās rezerves un pārējos finanšu ieguldījumus;
- nodrošināt skaidrās naudas apriti Latvijā un piedalīties skaidrās naudas aprites nodrošināšanā eiro zonā, kā arī pildīt Valsts analīzes centra un Monētu valsts analīzes centra funkcijas, nodrošinot efektīvu naudas viltojumu analīzi;
- līdzdarboties maksājumu sistēmu raitas darbības veicināšanā;
- darboties kā Latvijas valdības finanšu aģentam un sniegt finanšu pakalpojumus citiem tirgus dalībniekiem;
- sadarboties ar ECB, pārējo ES valsti un citu valstu centrālajām bankām un citām finanšu institūcijām;
- veicināt Latvijas finanšu sistēmas stabilitāti makrolīmenī;
- veicināt sabiedrības finanšu prātību un ekonomikas zināšanu apguvi;
- sagatavot un publicēt statistisko informāciju, lai nodrošinātu Latvijas Bankas uzdevumu izpildi;
- uzturēt un attīstīt Kredītu reģistru;
- konsultēt Latvijas Republikas Saeimu un Ministru kabinetu monetārās politikas un citos ar Latvijas Bankas uzdevumu veikšanu saistītos jautājumos;
- izsniegt Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistrā reģistrētajām juridiskajām personām, izņemot kredītiestādes, atļaujas (licences) ārvalstu valūtas skaidrās naudas pirkšanai un pārdošanai komercdarbības veidā.

2023. gada 1. janvārī stājās spēkā jaunais Latvijas Bankas likums, kurš pieņemts 2021. gada 23. septembrī, un nosaka FKTK pievienošanu Latvijas Bankai. Saskaņā ar to Latvijas Bankai ir šādi papildu pamatuzdevumi:

- noteikt un īstenot makrouzraudzības politiku;
- regulēt un uzraudzīt finanšu tirgus un tā dalībnieku darbību;
- veikt noregulējuma iestādes uzdevumus;
- nodrošināt Noguldījumu garantiju fonda darbību, Apdrošināto aizsardzības fonda darbību un kompensāciju izmaksu ieguldītājiem.

Latvijas Banka neprasa un nepieņem norādījumus no Latvijas un citu ES valstu valdībām, ES institūcijām un citām nacionālajām, ārvalstu vai starptautiskajām institūcijām un to struktūrām. Latvijas Banka ir neatkarīga savu lēmumu pieņemšanā un to praktiskajā īstenošanā. Latvijas Bankas darbības pārraudzību veic Latvijas Republikas Saeima.

Latvijas Banka savu darbību tās uzdevumu izpildes ietvaros galvenokārt finansē no finanšu ieguldījumu pārvaldīšanas un monetārās politikas operāciju ienākumiem.

Latvijas Bankas centrālais birojs atrodas K. Valdemāra ielā 2A, Rīgā. Skaidrās naudas glabāšanu un apstrādi Latvijas Banka veic tās Rīgas filiālē Bezdzelīgu ielā 3, Rīgā.

2. NOZĪMĪGĀKIE GRĀMATVEDĪBAS PRINCIPI

2.1. Finanšu pārskatu sagatavošanas pamats

Finanšu pārskati sagatavoti saskaņā ar ECB 2016. gada 3. novembra Pamatnostādni par grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas tiesisko regulējumu Eiropas Centrālo banku sistēmā (pārstrādātu versiju) (ECB/2016/34), Latvijas Bankas padomes kārtību "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politika" un Latvijas Bankas likuma prasībām, kas nosaka finanšu pārskatu sagatavošanu.

2.2. Novērtēšanas pamats

Zelts, līdzdalība SNB kapitālā un vērtspapīri novērtēti patiesajā vērtībā, izņemot līdz termiņa beigām turētos parāda vērtspapīrus un monetārās politikas mērķiem turētos vērtspapīrus, kas novērtēti amortizēto izmaksu vērtībā. Līdz termiņa beigām turētie vērtspapīri ir tādi vērtspapīri ar fiksētiem vai nosakāmiem maksājumiem un fiksētu termiņu, kurus Latvijas Bankai ir nolūks turēt līdz to termiņa beigām. Līdzdalība ECB kapitālā novērtēta saskaņā ar 13.1. skaidrojumā minēto kārtību.

Atvasinātie finanšu instrumenti novērtēti patiesajā vērtībā, izņemot biržā netirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus un valūtas mijmaiņas līgumus, kas novērtēti saskaņā ar 2.4. un 2.10. skaidrojumā aprakstītajiem principiem.

Aizdevumi kredītiestādēm, noguldījumi un tamlīdzīgas finanšu prasības un finanšu saistības bilancē uzrādīti nominālvērtībā.

Emitētās eiro banknotes un monētas bilancē uzrādītas nominālvērtībā. Latvijas Bankas emitētās lata banknotes un monētas, kuras nav apmainītas pret eiro naudas zīmēm, bilancē uzrādītas kā saistības, ievērojot šo

lata naudas zīmju apmaiņas iespējamību 20 gadu laikā kopš eiro ieviešanas. Euro kolekcijas monētas, lata zelta aprozības monētas un lata jubilejas un piemiņas monētas nav uzrādītas bilancē (sk. arī 22.1. un 45. skaidrojumu).

Pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi bilancē uzrādīti sākotnējo izmaksu vērtībā, no kuras atskaitīts attiecīgi uzkrātais nolietojums un amortizācija.

Pārējie aktīvi un saistības novērtētas saskaņā ar sākotnējo izmaksu grāmatvedības principu.

2.3. Finanšu aktīvu un finanšu saistību patiesā vērtība

Patiesā vērtība ir cena, par kādu novērtēšanas datumā iespējams pārdot finanšu aktīvu vai nodot finanšu saistības parastā darījumā starp tirgus dalībniekiem.

Finanšu instrumentu patieso vērtību Latvijas Banka nosaka, pamatojoties uz kotētajām cenām aktīvā tirgū, citiem finanšu tirgus informācijas avotiem vai diskontētajām naudas plūsmām, izņemot SNB akciju patieso vērtību, kuras noteikšanas metode ir 70 % no SNB tīrajiem aktīviem (sk. arī 14.2. skaidrojumu). Diskontētās naudas plūsmas tiek aprēķinātas, pamatojoties uz naudas tirgus procentu likmēm. Patiesajā vērtībā novērtēto aktīvu, kā arī to finanšu instrumentu sadalījums, kuri nav novērtēti patiesajā vērtībā, bet kuru aplēstā patiesā vērtībā atšķiras no to uzskaites vērtības, ņemot vērā patiesās vērtības noteikšanas hierarhiju, atspoguļots 5. skaidrojumā.

2.4. Ārvalstu valūtu un zelta novērtējums

Ārvalstu valūtu novērtēšanai Latvijas Banka piemēro ECB publicētos ārvalstu valūtu kursu. SDR kursu nosaka, pamatojoties uz SVF publicētajiem SDR valūtu groza svāriem un ECB publicētajiem attiecīgo valūtu kursiem. Zelta cenu nosaka, pamatojoties uz kotēto zelta tirgus cenu ASV dolāros un ECB publicēto ASV dolāra kursu attiecībā pret eiro.

Darījumi ārvalstu valūtās grāmatoti eiro pēc attiecīgās ārvalstu valūtas kursa darījuma dienā. Monetārie aktīvi un saistības ārvalstu valūtās izteikti eiro pēc attiecīgā ārvalstu valūtas kursa pārskata perioda beigās. Nemonetārie aktīvi un saistības, kas novērtēti sākotnējo vai amortizēto izmaksu vērtībā, izteikti eiro pēc attiecīgās ārvalstu valūtas kursa darījuma dienā.

Darījumus ārvalstu valūtās iekļauj kopējā attiecīgās valūtas pozīcijas aprēķinā. Biržā netirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus, valūtas mijmaiņas līgumus un valūtas maiņas tagadnes līgumus darījuma dienā iekļauj kopējā attiecīgās valūtas pozīcijā saskaņā ar darījuma tagadnes kursu un uzrāda bilancē eiro saskaņā ar attiecīgās ārvalstu valūtas kursu pārskata perioda beigās. Darījumu ārvalstu valūtās novērtējuma un uzskaites principi piemēroti arī zeltam.

Nozīmīgākie 2022. gada un 2021. gada beigās bilances sagatavošanā izmantotie ārvalstu valūtu kursi (valūtas vienības par 1 eiro) un zelta cena (eiro par Trojas unci) ir šādi.

		(gada beigās)	
	2022	2021	Pārmaiņas (%)
ASV dolārs (USD)	1.0666	1.1326	-5.8
Japānas jena (JPY)	140.66	130.38	7.9
Kanādas dolārs (CAD)	1.4440	1.4393	0.3
Lielbritānijas sterliņu mārciņa (GBP)	0.88693	0.84028	5.6
Zelts (XAU)	1706.075	1609.483	6.0

2.5. Reversie un citi nodrošinātie darījumi

Vērtspapīri, kas apgrūtināti par labu Latvijas Bankai vai nopirkti vērtspapīru piršanas ar atpārdošanu darījumos, nav uzrādīti Latvijas Bankas bilancē. Vērtspapīri, kas aizdoti, apgrūtināti par labu darījuma partnerim vai pārdoti vērtspapīru pārdošanas ar atpiršanu darījumos, uzrādīti Latvijas Bankas bilancē kopā ar pārējiem šādos darījumos neapgrūtinātajiem vērtspapīriem. Samaksātie vai saņemtie naudas līdzekļi reversajos un nodrošinātajos darījumos uzrādīti Latvijas Bankas bilancē attiecīgi kā aizdevumi vai noguldījumi.

2.6. Pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi

Pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi ir ilgtermiņa ieguldījumi, kuru lietderīgās lietošanas laiks ir ilgāks par 1 gadu. Pamatlīdzekļu un nemateriālo aktīvu kapitalizācijas limits 2022. un 2021. gadā bija 1000 eiro, izņemot nekustamā īpašuma uzlabojumu un pamatlīdzekļu daļu nomaiņas izmaksas, kurām Latvijas Bankas padome noteikusi augstāku kapitalizācijas limitu atkarībā no to nozīmīguma.

Nolietojumu un amortizāciju aprēķina noteiktajā attiecīgā pamatlīdzekļa vai nemateriālā aktīva lietderīgās lietošanas laikā pēc lineārās metodes. Ēkas un būves tiek uzskaitītas pa atsevišķiem komponentiem, un katram komponentam noteikts atšķirīgs lietderīgās lietošanas laiks. 2022. gadā pamatlīdzekļu un nemateriālo aktīvu lietderīgās lietošanas laiks netika mainīts. 2022. un 2021. gadā tas bija šāds.

	(gados)	
	2022	2021
Ēkas un to sastāvdaļas, teritorijas labiekārtošana, t. sk.	5–100	5–100
ēku būvkonstrukcijas	100	100
ēku apdare, iekārtas un inženierkomunikācijas	5–20	5–20
Transportlīdzekļi	10–15	10–15
Telpu iekārtas un inventārs	5–25	5–25
Naudas apstrādes, pārbaudes un glabāšanas iekārtas	5–15	5–15
Datortehnika un telekomunikāciju aparātūra	2–5	2–5
Pārējie pamatlīdzekļi	5–15	5–15
Nemateriālie aktīvi	1–10	1–10

2.7. Aplēšu un pieņēmumu izmantošana

Finanšu pārskatu sagatavošanā veiktas šādas svarīgākās aplēses un izdarīti šādi pieņēmumi: attiecībā uz līdz termiņa beigām turēto parāda vērtspapīru novērtēšanas politiku (sk. 2.2. skaidrojumu), pamatlīdzekļu un nemateriālo aktīvu lietderīgās lietošanas laiku (sk. 2.6. skaidrojumu), aktīvu vērtības samazināšanos (sk. 2.8. skaidrojumu), lata banknošu un monētu, kuras nav apmainītas pret eiro naudas zīmēm, apmaiņas iespējamību (sk. 2.2. skaidrojumu), kolekcijas monētu atpirkšanas iespējamību (sk. 45. skaidrojumu), uzkrājumiem tirgus riskam un kredītriskam (sk. 36. skaidrojumu), patiesās vērtības noteikšanas iedalījumu (sk. 5. skaidrojumu), SNB akciju novērtēšanas patiesajā vērtībā metodi (sk. 14.2. skaidrojumu).

2.8. Aktīvu vērtības samazināšanās

Aktīva vērtības samazināšanās notiek, ja tā uzskaites vērtība pārsniedz atgūstamo vērtību. Atklājot aktīva vērtības samazināšanās pazīmes, attiecīgajam aktīvam tiek aplēsta atgūstamā vērtība un, ja atgūstamā vērtība ir mazāka par attiecīgā aktīva uzskaites vērtību, tiek izveidoti atbilstoši vērtības samazināšanās uzkrājumi. Šos vērtības samazināšanās uzkrājumus atzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā, attiecīgi samazinot aktīva uzskaites vērtību.

Monētārās politikas mērķiem turētajiem vērtspapīriem aktīva vērtības samazināšanās novērtējumu veic ECB, nosakot, vai gaidāmas pārmaiņas nākotnes naudas plūsmās un vai pastāv citi faktori, kas apgrūtinātu vērtspapīra emitenta saistību izpildi, piemēram, būtiska kredītkvalitātes pasliktināšanās vai saistību neizpildes gadījums. Aktīvu vērtības samazināšanās notiek, ja monetārās politikas mērķiem turēto vērtspapīru uzskaites vērtība pārsniedz atgūstamo vērtību, kas savukārt noteikta kā tagadnes vērtība aplēstajai nākotnes naudas plūsmai. ECB Padome apstiprina ECB veiktā attiecīgo aktīvu vērtības samazināšanās novērtējuma rezultātus (sk. 36. skaidrojumu).

2.9. Finanšu instrumentu un ārvalstu valūtas un zelta pozīciju peļņas un zaudējumu atzīšana

Finanšu instrumentu un ārvalstu valūtas un zelta pozīciju peļņa un zaudējumi atzīti saskaņā ar šādiem principiem, kas noteikti ECB tiesību aktos par grāmatvedību un finanšu pārskatiem:

- a) realizētie guvumi un realizētie zaudējumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā;
- b) nerealizētie guvumi atzīti bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezerve;
- c) pārskata gada beigās bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezerve ietvertie nerealizētie zaudējumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, ja tie pārsniedz iepriekš aprēķinātos attiecīgā finanšu instrumenta vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas pārvērtēšanas guvumus;
- d) nerealizētie zaudējumi, kas pārskata gada beigās atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, nākamajos gados netiek reversēti un ieskaitīti ar attiecīgā finanšu instrumenta vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas nerealizētajiem guvumiem;
- e) nerealizētos zaudējumus, kas aprēķināti finanšu instrumentam vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijai, neieskaita ar citam finanšu instrumentam vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijai aprēķinātajiem nerealizētajiem guvumiem;
- f) realizētos un nerealizētos guvumus un zaudējumus aprēķina pēc finanšu instrumenta vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas vidējo izmaksu metodes;
- g) finanšu instrumenta vai ārvalstu valūtas vai zelta pozīcijas vidējās izmaksas samazina vai palielina par nerealizētajiem zaudējumiem, kas pārskata gada beigās atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā;
- h) atzīstot ienākumus no kapitāla vērtspapīriem, ienākumu atzīšanas principi tiek piemēroti ieguldījumu portfelim, bet ne individuāliem vērtspapīriem, ja ārēji pārvaldīti ieguldījumi kapitāla vērtspapīros replicē akciju indeksam piesaistītu kapitāla vērtspapīru fonda struktūru.

Dividendes no kapitāla vērtspapīriem un līdzdalības kapitālā atzītas peļņas un zaudējumu aprēķinā, iegūstot to saņemšanas tiesības.

2.10. Procentu ienākumi un izdevumi

Procentu ienākumi un izdevumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā saskaņā ar uzkrāšanas principu.

Procenti par vērtspapīriem ietver arī prēmiju un diskontu, ko amortizē vērtspapīra termiņa laikā pēc lineārās metodes.

Biržā netirgoto valūtas maiņas nākotnes līgumu un valūtas mijmaiņas līgumu tagadnes un nākotnes valūtas kursu starpība atzīta peļņas un zaudējumu aprēķinā kā procentu ienākumi vai izdevumi attiecīgā līguma darbības laikā.

2.11. Pārējie izdevumi un ienākumi

Banknošu un monētu iegādes izdevumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā banknošu un monētu iegādes brīdī.

Kolekcijas monētu pārdošanas ienākumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā to rašanās brīdī.

Pārējie bankas darbības izdevumi un ienākumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā saskaņā ar uzkrāšanas principu. Uzkrāto izdevumu un uzkrāto ienākumu summu pārskata periodam aprēķina atbilstoši pārskata periodā saņemto vai sniegto pakalpojumu apjomam. Nomas maksājumi atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā proporcionāli attiecīgā līguma darbības laikam.

3. LATVIJAS BANKAS FINANSIĀLĀ STĀVOKĻA UN DARBĪBAS FINANŠU REZULTĀTU KOPSAVILKUMS

3.1. Finansiālais stāvoklis

Latvijas Bankas aktīvi 2022. gadā palielinājās par 676.3 milj. eiro, sasniedzot 25.8 mljrd. eiro.

Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem samazinājās par 707.1 milj. eiro šo ieguldījumu apjoma pārmaiņu un pārvērtēšanas rezultātā.

Monētārās politikas mērķiem turēto vērtspapīru atlikums pieauga par 1444.0 milj. eiro, un to noteica Latvijas Bankas veiktās PĀAIP un VSAIP vērtspapīru iegādes. 2022. gada beigās Latvijas Bankas turējumā bija monetārās politikas mērķiem iegādāti vērtspapīri 13.1 mljrd. eiro apmērā, no tiem Latvijas valdības vērtspapīri – 4.2 mljrd. eiro.

Ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperācijās kredītiestādēm izsniegto Latvijas Bankas aizdevumu apjoms to atmaksas rezultātā samazinājās par 93.7 milj. eiro (sk. arī 10.2. skaidrojumu).

Pārējās prasības Eirosistēmā palielinājās par 56.6 milj. eiro, un to galvenokārt noteica prasību par banknošu pārdali Eirosistēmā pieaugums (sk. arī 13.4. skaidrojumu).

Banknotes apgrozībā palielinājās par 99.1 milj. eiro atbilstoši eiro zonas NCB kopējā apgrozībā esošo banknošu apjoma pieaugumam.

Saistību samazinājumu par 329.5 milj. eiro bilances postenī "Pārējās saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm", samazinājumu par 888.2 milj. eiro bilances postenī "Saistības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem", kā arī samazinājumu par 653.7 milj. eiro bilances postenī "Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem" galvenokārt noteica vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu un noslēgto zelta mijmaiņas darījumu apjoma samazinājums.

Kredītiestāžu noguldījumu atlikums, kas atspoguļots bilances postenī "Saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā", samazinājās par 1189.5 milj. eiro.

Pārrobežu maksājumu rezultātā par 5047.5 milj. eiro palielinājās bilances postenī "Eirosistēmas iekšējās saistības" uzrādītās saistības pret ECB par norēķinu rezultātu TARGET2 sistēmā.

Latvijas Bankas kapitāls un rezerves samazinājās par 321.8 milj. eiro, un to noteica finanšu instrumentu pārvērtēšanas konta atlikuma tīrais samazinājums (307.1 milj. eiro) un valsts ieņēmumos ieskaitītā 2021. gadā gūtās peļņas daļa (14.6 milj. eiro).

3.2. Darbības finanšu rezultāti

Latvijas Banka 2022. gadu noslēdza ar neitrālu darbības finanšu rezultātu 0 eiro apmērā (2021. gadā – peļņa 20.9 milj. eiro). 2022. gadā valdīja liela nenoteiktība un globālo tautsaimniecību īpaši negatīvi ietekmēja Krievijas īstenotais karš Ukrainā. Latvijas Bankas ieguldījumiem nozīmīgām tautsaimniecībām atkopjoties pēc Covid-19 ierobežojumu atcelšanas un vienlaikus pastiprinoties piegādes ķēžu problēmām un paaugstinoties energoresursu un pārtikas cenām, inflācija sasniedza ļoti augstu līmeni. Lai ierobežotu inflāciju, centrālās bankas sāka strauji paaugstināt bāzes procentu likmes, kas izraisīja ieguldījumu tirgus vērtības samazinājumu. Vienlaikus samazinājās arī ienākumi no Eirosistēmas monetārās politikas operācijām, ECB paaugstinot procentu likmes.

Tīrie procentu ienākumi sasniedza 47.0 milj. eiro (2021. gadā – 124.0 milj. eiro). To noteica par 46.0 milj. eiro lielāki procentu ienākumi un par 122.9 milj. eiro lielāki procentu izdevumi, palielinoties procentu ienākumiem par vērtspapīriem, samazinoties procentu ienākumiem par pieņemtajiem noguldījumiem, pieaugot procentu

ienākumiem par Eirosistēmas iekšējām prasībām, palielinoties valūtas riska ierobežošanas izmaksām, un pieaugot procentu izdevumiem par Eirosistēmas iekšējām saistībām procentu likmju kāpuma rezultātā.

Realizētais finanšu operāciju guvums bija 39.7 milj. eiro (2021. gadā – 0.4 milj. eiro). To pozitīvi ietekmēja attīstīto tirgu kapitāla vērtspapīru portfeļa realizētā peļņa, bet finanšu aktīvu un pozīciju pārvērtēšanas rezultāta atzīšanas peļņas un zaudējumu aprēķinā negatīvais rezultāts bija 341.7 milj. eiro (2021. gadā – 36.6 milj. eiro), un to galvenokārt noteica parāda vērtspapīru tirgus vērtības samazināšanās procentu likmju kāpuma dēļ.

Nemot vērā procentu likmju kāpuma izraisīto finanšu aktīvu un pozīciju pārvērtēšanas negatīvo rezultātu, Latvijas Banka izmantoja izveidotos uzkrājumus finanšu riskiem 280.6 milj. eiro apmērā (2021. gadā attiecīgie uzkrājumi tika palielināti par 14.0 milj. eiro).

Ienākumi no kapitāla vērtspapīriem un līdzdalības kapitālā bija 14.8 milj. eiro (2021. gadā – 14.6 milj. eiro).

Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem ienākumi, ko eiro zonas NCB gūst, īstenojot Eirosistēmas monetāro politiku, tiek pārdalīti eiro zonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā. Latvijas Bankas tīrais monetāro ienākumu pārdales rezultāts bija negatīvs – –6.2 milj. eiro (2021. gadā negatīvs – –34.3 milj. eiro).

Citi bankas darbības ienākumi bija 5.8 milj. eiro (2021. gadā – 3.5 milj. eiro). Ienākumu pieaugumu galvenokārt noteica saistību par emitētajām lata naudas zīmēm pārvērtēšana.

Bankas darbības izdevumi bija 35.5 milj. eiro (2021. gadā – 32.7 milj. eiro), un tos galvenokārt veidoja darba samaksas izdevumi, kas 2022. gadā palielinājās par 0.6 %.

Kopējais atzītais finanšu rezultāts, kas ietver arī finanšu instrumentu pārvērtēšanas konta atlikuma pārmaiņas, salīdzinājumā ar 2021. gadu samazinājās par 441.0 milj. eiro un sasniedza –307.1 milj. eiro. To noteica par 725.3 milj. eiro mazāks pārvērtēšanas rezultāts un par 305.1 milj. eiro lielāks peļņas un zaudējumu aprēķinā atzītais finanšu aktīvu un pozīciju pārvērtēšanas negatīvais rezultāts.

Latvijas Bankas darbības finanšu rezultātus turpmāk galvenokārt ietekmēs Eirosistēmas īstenotā monetārā politika un procentu likmju un kapitāla tirgus attīstība eiro zonas un ASV finanšu tirgos, jo Latvijas Banka ir pakļauta procentu likmju riskam.

4. FINANŠU IEGULDĪJUMU POLITIKA

Ieguldījumu pārvaldīšana tiek veikta saskaņā ar Latvijas Bankas padomes noteiktajiem pamatprincipiem – ieguldījumu vērtības saglabāšanu, to likviditātes nodrošināšanu un ienākumu gūšanu pieļaujāmā riska ietvaros vidējā termiņā –, kā arī ievērojot ilgtspējības principu, nenonākot pretrunā ar Eirosistēmas īstenoto monetāro politiku.

Ieguldījumi ietver bilances posteņos "Zelts un zeltā izteiktās prasības", "Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem", "Prasības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem", "Prasības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem", "Pārējās prasības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm" un "Pārējie vērtspapīri" uzrādītos aktīvus, kā arī uzkrātos ienākumus par parāda vērtspapīriem, kas uzrādīti pārējo aktīvu postenī "Uzkrātie procenti par pārējiem vērtspapīriem", un atvasinātos finanšu instrumentus un valūtas maiņas tagadnes līgumus, kuru uzskaites vērtība uzrādīta bilancē attiecīgajos pārējo aktīvu vai pārējo saistību posteņos.

Ieguldījumi tiek pārvaldīti, pēc ieguldījumu stratēģijas un līdzekļu avota tos grupējot dažādos ieguldījumu portfeļos. Piesaistīto ieguldījumu portfelis ietver ieguldījumu daļu, kam atbilst Latvijas Bankas saistības ārvalstu valūtā pret valdību jeb valdības noguldījumi. Ieguldījumi, kas nav iekļauti piesaistīto ieguldījumu portfelī, ietverti 1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelī, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļos, attīstīto tirgu kapitāla vērtspapīru portfelī, attīstības tirgu kapitāla vērtspapīru portfelī, ilgtermiņa fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelī, attīstības tirgu fiksētā ienākuma vērtspapīru portfelī, Latvijas valdības vērtspapīru portfelī, globālajā fiksētā ienākuma vērtspapīru portfelī un zelta portfelī. Attīstīto tirgu kapitāla vērtspapīru portfelī, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļus un globālo fiksētā ienākuma vērtspapīru portfelī pārvalda ārējie pārvaldītāji.

1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelim, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļiem, piesaistīto ieguldījumu portfelim, attīstīto tirgu kapitāla vērtspapīru portfelim, attīstības tirgu fiksētā ienākuma vērtspapīru portfelim, globālajam fiksētā ienākuma vērtspapīru portfelim un attīstības tirgu kapitāla vērtspapīru portfelim noteikti neitrālā portfeļa parametri, kas raksturo attiecīgā ieguldījumu portfeļa finanšu risku pieņemamo lielumu (līmeni) un gaidāmo ienesīgumu.

Ieguldījumu sadalījums pēc ieguldījumu portfeļa veida 2022. gada un 2021. gada beigās bija šāds.

	Portfeļa uzskaites vērtība (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2022	2021	2022	2021
1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļi	2 790 364	3 209 547	46.8	47.9
Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļi	1 052 437	1 186 537	17.7	17.7
Piesaistīto ieguldījumu portfelis	551 032	544 413	9.2	8.1
Attīstīto tirgu kapitāla vērtspapīru portfelis	509 656	793 702	8.5	11.8
Zelta portfelis	364 821	344 166	6.1	5.1
Attīstības tirgu fiksētā ienākuma vērtspapīru portfelis	301 579	325 212	5.0	4.9
Ilgtermiņa fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	168 320	168 246	2.8	2.5
Globālais fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	138 623	–	2.3	–
Attīstības tirgu kapitāla vērtspapīru portfelis	59 002	94 391	1.0	1.4
Latvijas valdības vērtspapīru portfelis	36 416	39 167	0.6	0.6
Kopā	5 972 250	6 705 381	100.0	100.0

2022. gadā tika samazināts attīstīto tirgu kapitāla vērtspapīru portfelis un attīstības tirgu kapitāla vērtspapīru portfelis, un no 1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļiem tika nodalīts globālais fiksētā ienākuma vērtspapīru portfelis.

1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeļa neitrālo portfeli veido Apvienotās Karalistes un eiro zonas valstu valdības 1–10 gadu vērtspapīru svētais indekss un ASV un Kanādas valdības 1–3 gadu vērtspapīru svētais indekss.

Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļu neitrālo portfeli veido ASV emitēto un ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru indekss.

Piesaistīto ieguldījumu portfeļa neitrālo portfeli veido atbilstoši attiecīgo saistību parametriem.

Attīstīto tirgu kapitāla vērtspapīru portfeļa neitrālo portfeli veido pasaules attīstīto valstu emitentu akciju indekss. 2022. gadā šim vērtspapīru portfelim noteikti ierobežojumi, ņemot vērā Latvijas Bankas noteiktos klimata un ilgtspējības rādītāju mērķus.

Zelta portfeli veido Latvijas Bankas zelta krājumi un ar tiem saistītie finanšu instrumenti.

Attīstības tirgu fiksētā ienākuma vērtspapīru portfeļa neitrālo portfeli veido starptautisko kredītreitingu aģentūru noteiktajai investīciju klasei atbilstošu attīstības valstu valsts sektora emitentu indekss.

Ilgtermiņa fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli veido eiro zonas valstu valdības vērtspapīri, kuri denominēti eiro un kuru atlikušais termiņš to iegādes brīdī bija 10 gadu.

2022. gadā tika izveidots globālais fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis, kura neitrālo portfeli veido globālais fiksēta ienākuma vērtspapīru indekss.

Attīstības tirgu kapitāla vērtspapīru portfeļa neitrālo portfeli veido Āzijas attīstības valstu emitentu akciju indekss.

Latvijas valdības vērtspapīru portfeli veido eiro denominēti Latvijas valdības vērtspapīri, kuru atlikušais termiņš to iegādes brīdī bija 5–10 gadu.

Latvijas Bankas ieguldījumu portfeļu, izņemot piesaistīto ieguldījumu portfeli, attīstīto tirgu kapitāla vērtspapīru portfeli, globālo fiksētā ienākuma vērtspapīru portfeli, attīstības tirgu kapitāla vērtspapīru portfeli un zelta portfeli, neitrālā portfeļa valūta ir eiro (ierobežots valūtas risks). Piesaistīto ieguldījumu portfeļa neitrālā portfeļa valūtas struktūru veido atbilstoši attiecīgo saistību valūtai.

Finanšu risku pārvaldīšanā izmantoto galveno metožu izklāsts sniegts 25.1. skaidrojumā.

BILANCES SKAIDROJUMI

5. PATIESĀS VĒRTĪBAS NOVĒRTĒJUMS

Latvijas Bankas aktīvu patiesā vērtība noteikta, ievērojot šādu hierarhiju (sk. arī 2.3. skaidrojumu):

– kotēta tirgus cena. Patieso vērtību nosaka, pamatojoties uz aktīvā tirgū kotētu identiska finanšu instrumenta cenu;

– tirgū novērojami dati. Patieso vērtību nosaka, pamatojoties uz aktīvā tirgū kotētu līdzīga finanšu instrumenta cenu, neaktīvā tirgū kotētu identiska vai līdzīga finanšu instrumenta cenu vai ar modeli, kura datu avots ir tirgū novērojami dati;

– tirgū nenovērojami dati. Patieso vērtību nosaka ar modeli, kurā tirgū nenovērojamu datu izmantojums ir nozīmīgs.

2022. gada un 2021. gada beigās Latvijas Bankas patiesajā vērtībā novērtētie aktīvi galvenokārt novērtēti, izmantojot aktīvā tirgū kotētu tirgus cenu.

2022. gada un 2021. gada beigās līdzdalība SNB kapitālā novērtēta, izmantojot tirgū nenovērojamus datus. Novērtējums veikts, izmantojot 70 % tīro aktīvu vērtības metodi (sk. arī 14.2. skaidrojumu).

Patiesajā vērtībā novērtēto finanšu instrumentu un zelta un to finanšu instrumentu, kuru patiesā vērtība atšķiras no to uzskaites vērtības, iedalījums pēc patiesās vērtības noteikšanas hierarhijas 2022. gada un 2021. gada beigās bija šāds.

					(tūkst. eiro)	
	Uzskaites vērtība	Patiesā vērtība			Patiesā vērtība kopā	Patiesās vērtības un uzskaites vērtības starpība
		Kotēta tirgus cena	Tirgū novēro- jami dati	Tirgū nenovēro- jami dati		
2021. gada 31. decembrī						
Zelts	344 166	344 166	–	–	344 166	–
Vērtspapīri ieguldījumu portfeļos	5 741 342	5 014 198	741 456	–	5 755 654	14 312
Biržā netirgotie valūtas maiņas līgumi	–5 850	–	–6 314	–	–6 314	–464
Procentu likmju mijmaiņas līgumi	1	1	–	–	1	–
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri	11 761 724	12 096 792	–	–	12 096 792	335 068
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	37 309	–	–	37 309	37 309	–
Kopā	17 878 692	17 455 157	735 142	37 309	18 227 608	348 916
2022. gada 31. decembrī						
Zelts	364 821	364 821	–	–	364 821	–
Vērtspapīri ieguldījumu portfeļos	4 815 309	4 165 042	638 344	–	4 803 386	–11 923
Biržā netirgotie valūtas maiņas līgumi	171 694	–	170 486	–	170 486	–1 208
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri	13 212 490	10 985 608	–	–	10 985 608	–2 226 882
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	37 119	–	–	37 119	37 119	–
Kopā	18 601 433	15 515 471	808 830	37 119	16 361 420	–2 240 013

Šajā skaidrojumā ietvertie vērtspapīri, t. sk. uzkrātie procenti par šiem vērtspapīriem, uzrādīti bilances posteņos "Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem", "Prasības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem", "Prasības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem", "Eiro zonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro", "Pārējie aktīvi" un "Pārējās saistības".

Biržā netirgoto valūtas maiņas līgumu uzskaites vērtība uzrādīta bilances posteņos "Pārējie aktīvi" vai "Pārējās saistības", savukārt šajā skaidrojumā ietverta kopējā tīrā uzskaites vērtība.

Pārskata gada pēdējās tirgus dienas vidējās tirgus cenas noteiktas, izmantojot elektronisko informācijas sistēmu *Bloomberg* un *Refinitiv* informāciju (kotēta tirgus cena, ja attiecīgā finanšu instrumenta tirgus ir aktīvs; tirgū novērojami dati, ja tirgus ir neaktīvs). Ja minētā kotētā tirgus cena kādam finanšu instrumentam šajās elektroniskajās informācijas sistēmās nav pieejama un finanšu instrumenta tirgus ir neaktīvs, finanšu instrumenta novērtēšanai izmantota tirgus dalībnieka sniegtā cena vai diskontēta naudas plūsma (tirgū novērojami dati).

6. ZELTS UN ZELTĀ IZTEIKTĀS PRASĪBAS

	Trojas unces	Tūkst. eiro
2020. gada 31. decembrī	213 836	330 139
2021. gadā		
Zelta tirgus vērtības pieaugums	x	14 027
2021. gada 31. decembrī	213 836	344 166
2022. gadā		
Zelta tirgus vērtības pieaugums	x	20 655
2022. gada 31. decembrī	213 836	364 821

Zelta pārvērtēšanas rezultāts uzrādīts bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezultāts.

Lai ierobežotu zelta uzturēšanas izmaksas un nodrošinātu zelta ieguldījumu atdevi, zelts var tikt iesaistīts zelta mijmaiņas darījumos (2022. gada beigās Latvijas Banka nebija noslēgusi zelta mijmaiņas darījumus; 2021. gada beigās viss zelts 344 166 tūkst. eiro vērtībā bija iesaistīts minētajos darījumos (sk. arī 21. un 43. skaidrojumu)). Zelta mijmaiņas darījumus uzskaita kā līgumus par finanšu instrumentu pārdošanu ar atpirkšanu.

2022. gada un 2021. gada beigās Latvijas Bankai nebija zeltā izteiktu prasību.

7. PRASĪBAS ĀRVALSTU VALŪTĀ PRET ĀRPUS EIRO ZONAS ESOŠO VALSTU REZIDENTIEM

7.1. Prasības pret Starptautisko Valūtas fondu

Atbilstoši likumam "Par Latvijas Republikas iestāšanos Starptautiskajā valūtas fondā" Latvijas Banka pilda SVF depozitārija funkcijas un bez atlīdzības apkalpo SVF kontus, kuros uzskaitīti SVF turējumi dalībvalsts nacionālajā valūtā. SVF turējumi eiro ietver Latvijas valdības parādzīmi, kontu Nr. 1, kas tiek izmantots finanšu darījumu veikšanai ar SVF, un kontu Nr. 2, kas tiek izmantots SVF administratīvo izmaksu segšanai un maksājumu saņemšanai.

Latvijas prasības pret SVF ietver SDR un Latvijas kvotu SVF. SDR ir SVF izveidoti starptautiskie rezervju aktīvi, kas tiek izmantoti darījumos starp SVF un tā dalībvalstīm. Kvota SVF atspoguļo attiecīgās valsts dalības apjomu SVF. Latvijas kvota SVF nodrošināta ar tam izsniegto Latvijas valdības parādzīmi un izteikta SDR.

Latvijas saistības pret SVF veido SVF turējumi eiro un SVF asignējumi.

2022. gada beigās Latvijas Bankas bilancē uzrādītās prasības pret SVF veidoja SDR noguldījums 549 961 tūkst. eiro apmērā (2021. gada beigās – 542 959 tūkst. eiro), bet saistības pret SVF veidoja SVF rīcībā esošie resursi 1449 tūkst. eiro apmērā (2021. gada beigās – 1436 tūkst. eiro), kas izvietoti SVF kontā Nr. 1 un Nr. 2 (sk. arī 19. skaidrojumu).

Latvijas tīrās prasības pret SVF 2022. gada un 2021. gada beigās bija šādas.

	(tūkst. eiro)		(tūkst. SDR)	
	2022	2021	2022	2021
Latvijas kvota Starptautiskajā Valūtas fondā	415 940	410 690	332 300	332 300
Starptautiskā Valūtas fonda turējumi eiro	-394 586	-410 621	-315 239	-332 244
Latvijas valdības parādzīme	-393 137	-409 185	-314 082	-331 082
Konts Nr. 1	-1 040	-1 027	-831	-831
Konts Nr. 2	-409	-409	-326	-331
Rezerves pozīcija Starptautiskajā Valūtas fondā	21 763	478	17 387	387
t. sk. finanšu darījumu plāna finansējums	21 279	–	17 000	–
SDR	549 961	542 959	439 372	439 323
Vispārējais asignējums	-516 316	-509 799	-412 493	-412 493
Speciālais asignējums	-33 576	-33 152	-26 824	-26 824
Latvijas tīrās prasības pret Starptautisko Valūtas fondu	21 832	486	17 442	393

Rezerves pozīcija SVF ir Latvijas kvotas SVF un SVF turējumu eiro starpība, neietverot konta Nr. 2 atlikumu. 2022. gadā, ņemot vērā Latvijas pietiekami spēcīgo ekonomisko attīstību un ievērojot dalības SVF politikas un procedūras, Latvija iekļauta SVF finanšu darījumu plānā. Plānā iekļautās valstis piedalās SVF aizdevumu operāciju finansēšanā, nepārsniedzot valsts kvotas apmēru, par to saņemot procentu maksājumus.

7.2. Atlikumi kredītiestādēs un ieguldījumi vērtspapīros, ārējie aizdevumi un citi ārējie aktīvi

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Vērtspapīri	3 182 643	3 881 610
Pieprasījuma noguldījumi	44 939	70 594
Līgumi par vērtspapīru pirkšanu ar atpārdošanu	10 407	–
Ārvalstu valūta kasē	94	18
Kopā	3 238 083	3 952 222

8. PRASĪBAS ĀRVALSTU VALŪTĀ PRET EIRO ZONAS VALSTU REZIDENTIEM

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Vērtspapīri	521 132	527 531
Pieprasījuma noguldījumi	907	897
Kopā	522 039	528 428

9. PRASĪBAS EIRO PRET ĀRPUS EIRO ZONAS ESOŠO VALSTU REZIDENTIEM

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Vērtspapīri	148 569	167 048
Pieprasījuma noguldījumi	7 814	7 033
Kopā	156 383	174 081

10. EIRO ZONAS VALSTU KREDĪTIESTĀDĒM MONETĀRĀS POLITIKAS OPERĀCIJU REZULTĀTĀ IZSNIEGTIE AIZDEVUMI EIRO

Eirosistēmas aizdevumu monetārās politikas operāciju ietvaros kopapjoms 2022. gada beigās sasniedza 1 324 347 milj. eiro (2021. gada beigās – 2 201 882 milj. eiro), t.sk. Latvijas Bankas izsniegto aizdevumu atlikums bija 522.9 milj. eiro (2021. gada beigās – 616.6 milj. eiro). Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem ar monetārās politikas īstenošanu saistītie ienākumi un riski, tiem īstenojoties, tiek sadalīti starp eiro zonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā. Zaudējumi no Eurosistēmas aizdevumiem monetārās politikas operāciju ietvaros var rasties tikai tad, ja darījuma partneris neizpilda saistības un darījuma partnera sniegtā nodrošinājuma atsavināšanas rezultātā atgūtie līdzekļi nav pietiekami (sk. arī 25.1.2. skaidrojumu).

10.1. Galvenās refinansēšanas operācijas

Galvenās refinansēšanas operācijas ir atklātā tirgus operācijas, kuras tiek veiktas likviditāti palielinošo reverso darījumu veidā. Šādas operācijas veic katru nedēļu standartizolēs, un to termiņš ir 1 nedēļa. Šīm operācijām ir svarīga nozīme, lai ietekmētu procentu likmju virzību, pārvaldītu likviditāti tirgū un paustu monetārās politikas nostāju. Latvijas Banka 2022. gada un 2021. gada beigās nebija izsniegusi aizdevumus galveno refinansēšanas operāciju ietvaros.

10.2. Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas

Ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas ir atklātā tirgus operācijas, kuras tiek veiktas reverso darījumu veidā ar mērķi nodrošināt kredītiestādēm ilgāka termiņa papildu finansējumu. Šādas operācijas veic katru mēnesi standartizolēs, un to termiņš ir no 3 līdz 48 mēnešiem. Papildus tām saskaņā ar ECB Padomes lēmumu 2014. gadā tika uzsāktas ITRMO. Tās ir likviditāti nodrošinošās reversās operācijas, kas ar izdevīgiem nosacījumiem nodrošina kredītiestādēm ilgāka termiņa likviditāti, stimulējot tās kreditēt reālo tautsaimniecību un mazināt kredītu nosacījumu stingrību aizdevumiem privātpersonām. 2016. gadā ECB Padome nolēma uzsākt jaunu četru ITRMO kopumu (ITRMO II) ar termiņu četri gadi un ar iespēju veikt pirmstermiņa atmaksu pēc diviem gadiem. 2021. gadā šīs operācijas beidzās. Papildus minētajam 2019. gadā ECB Padome nolēma uzsākt jaunu septiņu ITRMO kopumu (ITRMO III) ar termiņu trīs gadi un ar iespēju veikt pirmstermiņa atmaksu pēc diviem gadiem un kopš 2021. gada septembra – pēc gada. 2020. gadā ECB Padome nolēma 2021. gadā rīkot papildus trīs ITRMO III ar termiņu trīs gadi un ar iespēju veikt pirmstermiņa atmaksu. Sākotnēji ITRMO III operācijās zemākā piemērotā procentu likme varēja būt noguldījumu iespējas vidējās procentu likmes apmērā, bet, reaģējot uz Covid-19 pandēmijas ietekmi, 2020. gadā ECB Padome nolēma samazināt šo likmi, nosakot, ka laikā no 2020. gada 24. jūnija līdz 2022. gada 23. jūnijam tā var būt par 50 bāzes punktiem zemāka nekā noguldījumu iespējas vidējā procentu likme, bet ne zemāka kā –1 %. Papildus tam 2022. gada 27. oktobrī ECB Padome nolēma, ka no 2022. gada 23. novembra līdz termiņa beigām vai pirmstermiņa atmaksas datumam ITRMO III operāciju procentu likme tiks indeksēta atbilstoši vidējām šajā periodā piemērojamām galvenajām ECB procentu likmēm. Tajā pašā dienā ECB Padome nolēma ieviest papildus trīs brīvprātīgus pirmstermiņa atmaksas datumus, lai ITRMO III dalībniekiem sniegtu papildu iespējas daļēji vai pilnībā atmaksāt savus ITRMO III aizņēmumus pirms to termiņa. 2021. gadā ECB Padome uzsāka jaunu četru ilgāka termiņa refinansēšanas operāciju kopumu (trīs no tām izbeigtas 2022. gadā un vienas beigu termiņš bija 2023. gada janvāris) – pandēmijas ārkārtas ilgāka termiņa refinansēšanas operācijas (PĀITRO), lai nodrošinātu turpmāku likviditāti, beidzoties ilgāka termiņa refinansēšanas operācijām, kas bija uzsāktas pēc 2020. gada marta. 2022. gadā Latvijas Banka saņēma kredītiestādēm izsniegto aizdevumu atmaksu 93 700 tūkst. eiro apmērā. Latvijas Bankas veikto ITRMO atlikums 2022. gada beigās bija 522 900 tūkst. eiro (2021. gada beigās – 616 600 tūkst. eiro).

11. PĀRĒJĀS PRASĪBAS EIRO PRET EIRO ZONAS VALSTU KREDĪTIESTĀDĒM

Pārējās prasības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm galvenokārt ietver Latvijas Bankas eiro zonas valstu kredītiestādēs eiro veiktos pieprasījuma noguldījumus (2022. gada beigās – 6304 tūkst. eiro; 2021. gada beigās – 4255 tūkst. eiro).

12. EIRO ZONAS VALSTU REZIDENTU VĒRTSPAPĪRI EIRO

Eirosistēmas monetārās politikas mērķiem turēto vērtspapīru kopapjoms 2022. gada beigās bija 4 937 179.2 milj. eiro (2021. gada beigās – 4 713 403.5 milj. eiro), no tiem Latvijas Bankas turējumā bija 13 135 milj. eiro (2021. gada beigās – 11 691 milj. eiro). Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem ienākumi, kā arī zaudējumi, tiem īstenojoties, tiek sadalīti starp eiro zonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā, izņemot riskus saistībā ar VSAIP un PĀAIP ietvaros Latvijas Bankas un citu eiro zonas NCB veiktajām valdības vērtspapīru iegādēm. No Eurosistēmas monetārās politikas mērķiem turēto vērtspapīru kopapjoma 2022. gada beigās VSAIP ietvaros eiro zonas NCB iegādāto valdības vērtspapīru apjoms bija 2067 mljrd. eiro (2021. gada beigās – 1989 mljrd. eiro), no tiem Latvijas Bankas turējumā bija Latvijas valdības vērtspapīri 2758 milj. eiro apmērā (2021. gada beigās – 2307 milj. eiro). 2022. gada beigās PĀAIP ietvaros eiro zonas NCB iegādāto valdības vērtspapīru apmērs bija 1318 mljrd. eiro (2021. gada beigās – 1244 mljrd. eiro), no tiem Latvijas Bankas turējumā esošo Latvijas valdības vērtspapīru apmērs bija 1450 milj. eiro (2021. gada beigās – 1242 milj. eiro).

2022. gada pirmajā ceturksnī Eirosistēmā turpinājās vērtspapīru iegāde aktīvu iegādes programmas ietvaros ar mēneša neto iegādes apmēru 20 mljrd. eiro. 2022. gada martā ECB Padome pārskatīja neto iegādes apmērus, nosakot tos 40 mljrd. eiro aprīlī, 30 mljrd. eiro maijā un 20 mljrd. eiro jūnijā. ECB Padome nolēma izbeigt vērtspapīru iegādes aktīvu iegādes programmas ietvaros ar 2022. gada 1. jūliju. Reaģējot uz Covid-19 pandēmiju un ar to saistītajiem iespējamiem riskiem monetārās politikas transmisijas mehānismam un eiro zonas tautsaimniecības perspektīvai, 2020. gada martā ECB Padome uzsāka jaunu aktīvu iegādes programmu – PĀAIP –, kuras neto aktīvu iegādes turpinājās līdz 2022. gada marta beigām. ECB Padome paredz iegādāto vērtspapīru reinvestēšanu līdz 2024. gada beigām.

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Monetārās politikas mērķiem turētie vērtspapīri	13 134 812	11 690 783
Latvijas valdības vērtspapīri	4 207 501	3 548 199
VSAIP valdības vērtspapīri	2 757 748	2 306 559
PĀAIP valdības vērtspapīri	1 449 753	1 241 640
Starptautisko institūciju parāda vērtspapīri	8 927 311	8 142 584
VSAIP starptautisko institūciju parāda vērtspapīri	7 034 553	6 564 407
PĀAIP starptautisko institūciju parāda vērtspapīri	1 892 758	1 578 177
Pārējie vērtspapīri	946 794	1 149 213
Līdz termiņa beigām neturētie vērtspapīri	778 474	980 967
Līdz termiņa beigām turētie parāda vērtspapīri	168 320	168 246
Kopā	14 081 606	12 839 996

13. EIROSISTĒMAS IEKŠĒJĀS PRASĪBAS/SAISTĪBAS (–)

		(tūkst. eiro)	
	Skaids- rojums	2022	2021
Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā	13.1.	118 849	116 472
Prasības par Eiropas Centrālajai bankai nodotajām ārējām rezervēm	13.2.	157 202	157 202
Prasības par banknošu pārdali Eirosistēmā	13.4.	5 650 608	5 593 565
Citas prasības Eirosistēmā	13.5.	300	769
Eirosistēmas iekšējās prasības kopā		5 926 959	5 868 008
Saistības par TARGET2 sistēmas norēķiniem un nacionālo centrālo banku korespondentkontiem (neto)	13.3.	–10 370 127	–5 322 638
Pārējās saistības Eirosistēmā	13.5.	–6 237	–34 342
Eirosistēmas iekšējās saistības kopā		–10 376 364	–5 356 980
Eirosistēmas tīrās iekšējās prasības kopā		–4 449 405	511 028

13.1. Līdzdalība Eiropas Centrālās bankas kapitālā

Līdz ar Latvijas pievienošanos ES Latvijas Banka kļuva par ECB kapitāla daļu turētāju. Latvijas Bankas ECB kapitāla atslēga aprēķināta atbilstoši ECBS un ECB Statūtiem, pamatojoties uz Latvijas iedzīvotāju skaita un iekšzemes kopprodukta īpatsvaru ES. NCB kapitāla atslēgas korigē reizi piecos gados vai agrāk, ja mainās to ES NCB skaits, kuras veic ieguldījumus ECB kapitālā. Pēdējo reizi ECB kapitāla atslēgas korekcijas veiktas 2020. gadā pēc Apvienotās Karalistes izstāšanās no ES un attiecīgi Anglijas Bankas izstāšanās no ECBS. Anglijas Bankas ECB kapitāla atslēga (14.3374 %) tika sadalīta starp pārējām NCB, tādējādi Latvijas Bankas ECB kapitāla atslēga palielinājās no 0.2731 % līdz 0.3169 %, kas atbilst 34 304 tūkst. eiro.

ECBS un ECB Statūti nosaka, ka eiro zonas NCB pilnā apjomā apmaksā tās parakstīto daļu ECB kapitālā, kā arī iemaksā ECB rezerves kapitālā, uzkrājumos, kas pielīdzināmi rezervēm, un finanšu instrumentu pārvērtēšanas kontā, šos maksājumus veicot proporcionāli savai daļai ECB kapitālā. Pēc Anglijas Bankas

izstāšanās no ECBS kopējais ECB apmaksājamais kapitāla apjoms pieauga par 1221 milj. eiro, jo eiro zonas NCB (parakstīto kapitālu apmaksā pilnā apjomā) procentuālā daļa ECB parakstītajā kapitālā palielinājās un attiecīgi ārpus eiro zonas esošo NCB (apmaksā tikai 3.75 % no parakstītā kapitāla) procentuālā daļa ECB parakstītajā kapitālā samazinājās. ECB Padome nolēma, ka eiro zonas NCB pilnībā apmaksās savu parakstīto kapitālu, kas palielinājās, divos maksājumos – attiecīgi 2021. gada un 2022. gada beigās.

2022. gadā Latvijas Banka veica otro no diviem maksājumiem 2377 tūkst. eiro apmērā. Gada beigās Latvijas Bankas līdzdalību ECB kapitālā veidoja apmaksātā daļa ECB kapitālā 34 304 tūkst. eiro, iemaksas finanšu instrumentu pārvērtēšanas kontā 42 752 tūkst. eiro un ECB nodoto ārējo rezervju tirgus vērtības un atbilstošo eiro denominēto prasību pret ECB vērtības starpība 41 793 tūkst. eiro (sk. arī 13.2. skaidrojumu).

ECB kopējā parakstītā kapitāla apjoms 2022. gadā nemainījās. Horvātijas centrālās bankas pievienošanās Eirosistēmai 2023. gada 1. janvārī nemainīja ECB kopējā parakstītā kapitāla apjomu, bet radīja ECB kopējā apmaksātā kapitāla pieaugumu 68 714 tūkst. eiro apmērā.

ECB kapitāla daļas netiek tirgotas publiskā vērtspapīru tirgū, un Latvijas Bankas līdzdalības ECB kapitālā apmēru iespējams palielināt vai samazināt vienīgi šajā skaidrojumā minētajos gadījumos.

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Eiropas Centrālās bankas kopējais parakstītā kapitāla apmērs	10 825 007	10 825 007
Latvijas Bankas parakstītā daļa Eiropas Centrālās bankas kapitālā	34 304	34 304
Latvijas Bankas apmaksātā daļa Eiropas Centrālās bankas kapitālā	34 304	31 927
Latvijas Bankas procentuālā daļa Eiropas Centrālās bankas kapitālā (kapitāla atslēga; %)	0.3169	0.3169

13.2. Prasības par Eiropas Centrālajai bankai nodotajām ārējām rezervēm

Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem eiro zonas NCB nodod ECB pārvaldīšanā noteiktu ārējo rezervju apjomu. Nododamo ārējo rezervju apjomu nosaka atbilstoši katras eiro zonas NCB ECB kapitāla atslēgai. Par ECB nodotajām ārējām rezervēm Latvijas Banka saņem eiro denominētu prasību pret ECB proporcionāli pārējo eiro zonas NCB attiecīgo prasību vērtībai. 2022. gada un 2021. gada beigās šī prasība bija 157 202 tūkst. eiro. ECB nodoto ārējo rezervju tirgus vērtības un atbilstošās eiro denominētās prasības vērtības starpība 41 793 tūkst. eiro apmērā uzrādīta kā līdzdalība ECB kapitālā (sk. arī 13.1. skaidrojumu). Prasībām par ECB nodotajām ārējām rezervēm piemēro ECB galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi (sk. arī 33. skaidrojumu).

13.3. Prasības/saistības par TARGET2 sistēmas norēķiniem un nacionālo centrālo banku korespondentkontiem (neto)

TARGET2 sistēma ir reālā laika bruto norēķinu sistēma liela apjoma maksājumiem eiro. Prasības un saistības par TARGET2 sistēmas norēķiniem veidojas pārrobežu maksājumu rezultātā, par kuriem norēķini tiek veikti ar NCB naudas līdzekļiem. Minēto norēķinu rezultātā veidojas divpusējas prasības un saistības NCB TARGET2 sistēmas kontos. Katru dienu tiek aprēķinātas šo divpusējo atlikumu neto pozīcijas, kas tiek attiecinātas uz ECB, katrai NCB veidojoties vienai neto pozīcijai attiecībā pret ECB. Tā tiek uzrādīta NCB bilancē kā tīrās prasības vai tīrās saistības par TARGET2 sistēmas norēķiniem.

2022. gadā kredītiestāžu un Latvijas Bankas veikto pārrobežu maksājumu rezultātā palielinājās saistības par TARGET2 sistēmas norēķiniem un NCB korespondentkontiem (neto).

Minētajām prasībām vai saistībām piemēro ECB galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi.

13.4. Prasības par banknošu pārdali Eirosistēmā

Ievērojot to, ka eiro banknotes emitē eiro zonas NCB un ECB, tās savā bilancē uzrāda noteiktu daļu no kopējā Eirosistēmas emitēto eiro banknošu apjoma. Ņemot vērā, ka Latvijas Bankai piešķirtā daļa no kopējā emitēto eiro banknošu apjoma ir lielāka nekā Latvijas Bankas faktiski emitēto eiro banknošu tīrais apjoms (sk. 15. skaidrojumu), banknošu apgrozībā korekcijas rezultātā rodas attiecīgas prasības pret ECB par banknošu pārdali Eirosistēmā, kas uzrādītas bilances postenī "Pārējās prasības Eirosistēmā".

13.5. Citas prasības/saistības Eirosistēmā

Citas prasības/saistības Eirosistēmā ietver prasības par ECB starpperioda peļņas sadali un citas prasības un saistības pret ECB par tīro monetāro ienākumu pārdales rezultātu.

Latvijas Bankas maksājami monetārie ienākumi 2022. gadā bija lielāki par tās saņemamiem monetārajiem ienākumiem. Tas radīja saistības pret ECB par tīro monetāro ienākumu pārdales rezultātu, kas 2022. gada beigās bija 6 237 tūkst. eiro (2021. gada beigās – 34 342 tūkst. eiro; sk. arī 38. skaidrojumu).

Prasības par ECB starpperioda peļņas sadali tiek noteiktas atbilstoši Latvijas Bankas procentuālajai daļai ECB kapitālā (2022. gada beigās – 0 eiro; 2021. gada beigās – 584 tūkst. eiro; sk. arī 37. skaidrojumu). Ņemot vērā ECB kopējo 2022. gada finanšu rezultātu, ECB Padome nolēma 2022. gadā neveikt starpperioda peļņas sadali.

14. PĀRĒJIE AKTĪVI

		(tūkst. eiro)	
	Skaid- rojums	2022	2021
Atvasinātie biržā netirgotie līgumi un valūtas maiņas tagadnes līgumi	24.	189 050	7 203
Uzkrātie procenti par monetārās politikas mērķiem turētajiem vērtspapīriem		77 678	70 941
Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā	14.2.	37 119	37 309
Pamatlīdzekļi	14.1.	28 852	30 825
Pārējie uzkrātie ienākumi		26 532	1 634
Uzkrātie procenti par pārējiem vērtspapīriem		17 234	15 111
Nemateriālie aktīvi	14.1.	2 941	2 039
Nākamo periodu izdevumi		1 610	1 070
Prasības par zibmaksājumu servisa izmantošanas nodrošinājumu		–	37 022
Citi pārējie aktīvi		622	560
Kopā		381 638	203 714

14.1. Pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi

(tūkst. eiro)

	Ēkas, teritorijas labiekār- tošana un zeme	Telpu iekārtas un inven- tārs	Dator- tehnika, telekomu- nikāciju aparātūra	Naudas apstrādes, pārbaudes un gla- bāšanas iekārtas	Pārējie pamat- līdzekļi	Kopā pamat- līdzekļi	Nema- teriālie aktīvi
2020. gada 31. decembrī							
Sākotnējo izmaksu vērtība	58 643	6 127	5 049	5 920	8 488	84 227	8 592
Uzkrātais nolietojums/amortizācija	-32 497	-4 348	-4 075	-3 196	-6 521	-50 637	-6 432
Atlikusī vērtība	26 146	1 779	974	2 724	1 967	33 590	2 160
2021. gadā							
Pieaugums	174	—	171	38	215	598	432
Pārklasifikācija	—	—	—	—	-145	-145	145
Atsavinātie un norakstītie aktīvi	—	-72	-240	-665	-421	-1 398	-34
Izmaksu tīrās pārmaiņas	174	-72	-69	-627	-351	-945	543
Nolietojums/amortizācija	-1 952	-234	-398	-279	-420	-3 283	-519
Pārklasifikācija	—	—	—	—	145	145	-145
Atsavināto un norakstīto aktīvu uzkrātais nolietojums/amortizācija	—	72	240	662	344	1 318	—
Uzkrātā nolietojuma/amortizācijas tīrās pārmaiņas	-1 952	-162	-158	383	69	-1 820	-664
2021. gada 31. decembrī							
Sākotnējo izmaksu vērtība	58 817	6 055	4 980	5 293	8 137	83 282	9 135
Uzkrātais nolietojums/amortizācija	-34 449	-4 510	-4 233	-2 813	-6 452	-52 457	-7 096
Atlikusī vērtība	24 368	1 545	747	2 480	1 685	30 825	2 039
2022. gadā							
Pieaugums	411	31	406	113	229	1 190	1 383
Pārklasifikācija	—	—	9	—	-9	—	—
Atsavinātie un norakstītie aktīvi	—	—	-468	-1	-702	-1 171	-208
Izmaksu tīrās pārmaiņas	411	31	-53	112	-482	19	1 175
Nolietojums/amortizācija	-1 884	-223	-378	-281	-397	-3 163	-478
Atsavināto un norakstīto aktīvu uzkrātais nolietojums/amortizācija	—	—	468	1	702	1 171	205
Uzkrātā nolietojuma/amortizācijas tīrās pārmaiņas	-1 884	-223	90	-280	305	-1 992	-273
2022. gada 31. decembrī							
Sākotnējo izmaksu vērtība	59 228	6 086	4 927	5 405	7 655	83 301	10 310
Uzkrātais nolietojums/amortizācija	-36 333	-4 733	-4 143	-3 093	-6 147	-54 449	-7 369
Atlikusī vērtība	22 895	1 353	784	2 312	1 508	28 852	2 941

Latvijas Bankas līgumsaistības par pamatlīdzekļu iegādi 2022. gada beigās bija 480 tūkst. eiro (2021. gada beigās – 128 tūkst. eiro).

14.2. Līdzdalība Starptautisko norēķinu bankas kapitālā

2022. gada un 2021. gada beigās Latvijas Bankai piederēja 1070 SNB akciju, kas atbilda 0.19 % no kopējā SNB parakstītā un apmaksātā kapitālā.

Latvijas Bankas īpašumā esošo SNB akciju kopējā nominālvērtība ir 5350 tūkst. SDR (katras akcijas nominālvērtība ir 5 tūkst. SDR), kas apmaksāta 1338 tūkst. SDR jeb 25 % apmērā (sk. arī 45. skaidrojumu). Latvijas Bankas bilanci 2022. gada un 2021. gada beigās SNB akcijas uzrādītas patiesajā vērtībā. SNB akcijas netiek tirgotas publiskā vērtspapīru tirgū. Latvijas Bankas vērtējumā piemērotākā SNB akciju patiesās vērtības noteikšanas metode ir 70 % no SNB tīrajiem aktīviem, pamatojoties uz aktuālākajiem publicētajiem SNB finanšu pārskatiem. Saskaņā ar SNB Statūtiem tās akcionāri ir vienīgi centrālās bankas. SNB akciju aplēstā patiesā vērtība 2022. gada beigās bija 37 119 tūkst. eiro (2021. gada beigās – 37 309 tūkst. eiro).

15. BANKNOTES APGROZĪBĀ

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Eiro banknotes	5 635 738	5 536 624
Latvijas Bankas eiro banknošu tīrā emisija	–14 870	–56 941
Banknošu pārdales Eirosistēmā korekcija	5 650 608	5 593 565
Kopā	5 635 738	5 536 624

Ievērojot to, ka eiro banknotes emitē visas eiro zonas NCB un ECB, tās savā bilanci uzrāda noteiktu daļu no kopējā Eirosistēmas emitēto eiro banknošu apjoma. Attiecīgā ECB daļa ir 8 % no kopējā Eirosistēmas emitēto banknošu apjoma, eiro zonas NCB – pārējie 92 %, kas sadalīti atbilstoši katras šīs NCB daļai ECB kapitālā un uzrādīti bilances posteņi "Banknotes apgrozībā". Latvijas Bankai piešķirtā daļa no kopējā Eirosistēmas emitēto eiro banknošu apjoma ir lielāka nekā Latvijas Bankas faktiski emitēto eiro banknošu tīrais apjoms, tāpēc bilances posteņi "Eirosistēmas iekšējās prasības" uzrādītas prasības pret ECB par banknošu pārdaļu Eirosistēmā.

Latvijas Bankas emitētās eiro monētas uzrādītas bilances posteņi "Pārējās saistības" (sk. arī 22. skaidrojumu).

2022. gadā eiro banknošu pārrobežu plūsma samazinājās, samazinot Latvijas Bankā iemaksāto eiro banknošu apjoma pārsniegumu pār izmaksāto eiro banknošu apjomu, tādējādi negatīvā Latvijas Bankas eiro banknošu tīrā emisija sasniedza 14 870 tūkst. eiro. 2022. gada beigās Eirosistēmā kopumā eiro banknošu apjoms apgrozībā pieauga līdz 1572 mljrd. eiro (2021. gada beigās – 1544 mljrd. eiro), un tā rezultātā palielinājās Latvijas Bankas bilanci uzrādītā banknošu pārdales Eirosistēmā korekcija.

16. SAISTĪBAS EIRO PRET EIRO ZONAS VALSTU KREDĪTIESTĀDĒM MONETĀRĀS POLITIKAS OPERĀCIJU REZULTĀTĀ

16.1. Pieprasījuma noguldījumu konti (ietverot obligāto rezervju sistēmu)

Pieprasījuma noguldījumu konti ietver kredītiestāžu, kurām ir pienākums glabāt obligātās rezerves līdzekļu atlikumus. Šo kontu atlikumam rezervju prasību ietvaros piemēro pēdējo pieejamo Eirosistēmas galveno refinansēšanas operāciju izsolēs izmantoto procentu likmi. Konta atlikumam, kas pārsniedz rezervju prasībās paredzēto apjomu, kopš 2014. gada jūnija piemērota zemākā no procentu likmēm (0 % vai ECB noguldījumu iespējas procentu likme). ECB Padome 2019. gada 12. septembrī nolēma ieviest virsrezervju atlīdzības divu līmeņu sistēmu, saskaņā ar kuru daļu no kredītiestāžu likviditātes pārpalikuma, t. i., naudas līdzekļu atlikuma, kas pārsniedz rezervju prasības, atbrīvo no negatīvas noguldījumu iespējas procentu likmes piemērošanas. Pēc tam, kad ar 2022. gada 14. septembri noguldījumu iespējas procentu likme tika paaugstināta virs nulles, ECB Padome nolēma apturēt divu līmeņu sistēmas darbību, jo tā virsrezervju atlīdzināšanai vairs nebija nepieciešama.

Latvijas Bankā 2022. gada beigās pieprasījuma noguldījumu kontu atlikums bija 5 217 165 tūkst. eiro (2021. gada beigās – 6 406 673 tūkst. eiro), t. sk. obligātās rezerves 200 197 tūkst. eiro (2021. gada beigās – 183 129 tūkst. eiro).

16.2. Noguldījumu iespēja

Noguldījumu iespēja ir Eirosistēmas pastāvīgā iespēja, kuru kredītiestādes izmanto, lai veiktu noguldījumus uz nakti par iepriekš noteiktu procentu likmi. Latvijas Bankā 2021. gada beigās nebija veikti šādi noguldījumi, jo procentu likmes bija negatīvas. Savukārt 2022. gada 2. pusgadā kredītiestādes atsāka izmantot noguldījumu iespēju, jo procentu likmes bija pozitīvas.

17. PĀRĒJĀS SAISTĪBAS EIRO PRET EIRO ZONAS VALSTU KREDĪTIESTĀDĒM

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Saistības par līgumiem par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu	210 805	612 898
Saistības par biržā netirgoto valūtas maiņas nākotnes līgumu nodrošinājumu	58 067	–
Saistības par zibmaksājumu servisa nodrošināšanu	51 401	36 848
Kopā	320 273	649 746

18. SAISTĪBAS EIRO PRET CITIEM EIRO ZONAS VALSTU REZIDENTIEM

Saistības eiro pret citiem eiro zonas valstu rezidentiem ietver Latvijas valdības un citu finanšu institūciju pieprasījuma noguldījumus. Valdības noguldījumi ietver Latvijas Bankas pieņemtās Valsts kases pieprasījuma noguldījumus, Latvijas Bankai veicot Latvijas valdības finanšu aģenta funkcijas.

19. SAISTĪBAS EIRO PRET ĀRPUS EIRO ZONAS ESOŠO VALSTU REZIDENTIEM

Saistības eiro pret citām finanšu institūcijām galvenokārt ietver Eiropas Komisijas līdzekļus un līgumu par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu ietvaros piesaistītos līdzekļus.

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Eiropas Komisija	112 249	10
Citas finanšu institūcijas	57 990	56 509
Starptautiskais Valūtas fonds	1 449	1 436
Kopā	171 688	57 955

20. SAISTĪBAS ĀRVALSTU VALŪTĀ PRET EIRO ZONAS VALSTU REZIDENTIEM

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Latvijas valdības pieprasījuma noguldījumi	551 032	544 413
Saistības par līgumiem par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu	155 006	1 049 849
Kopā	706 038	1 594 262

21. SAISTĪBAS ĀRVALSTU VALŪTĀ PRET ĀRPUS EIRO ZONAS ESOŠO VALSTU REZIDENTIEM

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Saistības par atvasināto finanšu instrumentu nodrošinājumu	34 512	–
Saistības par pieņemtajiem pieprasījuma noguldījumiem	189	–
Saistības par līgumiem par vērtspapīru pārdošanu ar atpirkšanu	–	347 148
Saistības par zelta mijmaiņas līgumiem	–	341 211
Kopā	34 701	688 359

22. PĀRĒJĀS SAISTĪBAS

		(tūkst. eiro)	
	Skaid- rojums	2022	2021
Eiro monētas apgrozībā	22.1.	90 555	86 274
Uzkrātie izdevumi un tamlīdzīgas saistības		41 694	15 353
Atvasinātie biržā netirgotie līgumi	24.	18 419	12 257
Uzkrājumi tirgus riskam un kredītriskam	36.	15 051	295 697
Lata banknotes apgrozībā	22.1.	14 746	19 264
Lata monētas apgrozībā	22.1.	1 920	2 631
Nodokļu saistības		129	703
Citas pārējās saistības		2 226	4 204
Kopā		184 740	436 383

22.1. Banknotes un monētas apgrozībā

Eiro monētas apgrozībā ietver Latvijas Bankas emitētās un apgrozībā esošās eiro monētas, izņemot kolekcijas monētas. Saistību par lata banknotēm un monētām apgrozībā apjoms noteikts, ievērojot šo lata naudas zīmju apmaiņas iespējamību 20 gadu laikā kopš eiro ieviešanas (sk. arī 2.2. skaidrojumu).

Papildus bilancē uzrādītajām Latvijas Bankas emitētajām lata un eiro apgrozības monētām 2022. gada beigās apgrozībā bija arī eiro kolekcijas monētas, lata jubilejas un piemiņas monētas un dārgmetāla apgrozības monētas (kopējā nominālvērtība – 7187 tūkst. eiro; 2021. gada beigās – 7096 tūkst. eiro). Šīs apgrozībā esošās monētas nav ietvertas bilances postenī "Pārējās saistības" (sk. arī 45. skaidrojumu).

Bilancē kā saistības 2022. gada beigās nav uzrādītas emitētās lata naudas zīmes 102 080 tūkst. eiro apmērā (lata banknotes 41 675 tūkst. eiro apmērā un lata monētas 60 405 tūkst. eiro apmērā; 2021. gada beigās – 97 980 tūkst. eiro, t. sk. lata banknotes 38 189 tūkst. eiro apmērā un lata monētas 59 791 tūkst. eiro apmērā), kuru apmaiņas iespējamība ir zema (sk. arī 45. skaidrojumu). Lata naudas zīmju apmaiņas iespējamība tiek novērtēta katru gadu, pamatojoties uz faktiskajiem šo naudas zīmju apmaiņas datiem.

23. KAPITĀLS UN REZERVES

(tūkst. eiro)

	Pamat- kapitāls	Rezerves kapitāls	Pārvēr- tēšanas konts	Pārskata gada peļņa	Kapitāls un rezerves
2020. gada 31. decembrī	100 000	248 879	417 873	26 646	793 398
2021. gadā					
Tīrās pārmaiņas pārvērtēšanas, realizēšanas un pārvērtēšanas rezultāta atzīšanas peļņas un zaudējumu aprēķinā rezultātā	x	x	113 001	x	113 001
Valsts ieņēmumos ieskaitītā peļņas daļa	x	x	x	-18 652	-18 652
Rezerves kapitālā ieskaitītā peļņas daļa	x	7 994	x	-7 994	-
Pārskata gada peļņa	x	x	x	20 908	20 908
2021. gada 31. decembrī	100 000	256 873	530 874	20 908	908 655
2022. gadā					
Tīrās pārmaiņas pārvērtēšanas, realizēšanas un pārvērtēšanas rezultāta atzīšanas peļņas un zaudējumu aprēķinā rezultātā	x	x	-307 137	x	-307 137
Valsts ieņēmumos ieskaitītā peļņas daļa	x	x	x	-14 635	-14 635
Rezerves kapitālā ieskaitītā peļņas daļa	x	6 273	x	-6 273	-
Pārskata gada peļņa	x	x	x	-	-
2022. gada 31. decembrī	100 000	263 146	223 737	-	586 883

Latvijas Bankas kapitālu un rezerves veido pamatkapitāls, rezerves kapitāls, pārvērtēšanas konts, kā arī nesadalītā pārskata gada peļņa.

Tiesību akti nenosaka kapitāla pietiekamības prasības Latvijas Bankai, tomēr tās kapitāla apjomam jābūt atbilstošam, lai veicinātu uzticēšanos īstenojamajai monetārajai politikai un nodrošinātu Latvijas Bankas darbību un finansiālo neatkarību, īstenojot ECBS un ECB Statūtos un Latvijas Bankas likumā noteiktos uzdevumus. Monetārās politikas īstenošana, kā arī pakļautība finanšu un darbības riskiem var negatīvi ietekmēt Latvijas Bankas ienākumus vai radīt zaudējumus, kas sedzami no Latvijas Bankas kapitāla un rezervēm.

Latvijas Bankas pamatkapitālu vēsturiski izveidojuši valsts piešķirtie līdzekļi, pārvedumi no rezerves kapitāla un Latvijas Bankas peļņas atskaitījumi.

Latvijas Bankas likums nosaka, ka Latvijas Banka valsts pamatbudžetā ieskaita pārskata gadā gūtās peļņas daļu, kas aprēķināta, reizinot pārskata gadā gūto peļņu, kas atlikusi pēc iepriekšējos gados uzkrāto zaudējumu (ja tādi ir bijuši) segšanas, ar Uzņēmumu ienākuma nodokļa likumā noteikto uzņēmumu ienākuma nodokļa likmi, un veic maksājumu par valsts kapitāla izmantošanu 50 % apmērā no pārskata gadā gūtās peļņas, kas atlikusi pēc iepriekšējos gados uzkrāto zaudējumu (ja tādi ir bijuši) segšanas. Latvijas Bankas padomei, apstiprinot gada pārskatu, ir tiesības pieņemt lēmumu par maksājuma procentu apmēra samazināšanu par valsts kapitāla izmantošanu, ja tas nepieciešams Latvijas Bankas rezerves kapitāla palielināšanai saistībā ar finanšu riskiem, kuriem Latvijas Banka pakļauta tās uzdevumu izpildē. 2022. gada un 2021. gada beigās spēkā esošā uzņēmumu ienākuma nodokļa likme bija 20 %. 2022. gadā Latvijas Bankas darbības finanšu rezultāts bija 0 eiro, tāpēc 2023. gadā Latvijas Banka valsts pamatbudžetā ieskaitījumus neveiks. 2022. gadā Latvijas Banka valsts ieņēmumos ieskaitīja 14 636 tūkst. eiro, bet 2021. gadā – 18 652 tūkst. eiro.

Pēc minēto atskaitījumu veikšanas saskaņā ar Latvijas Bankas likumu Latvijas Bankas peļņas atlikums ieskaitāms rezerves kapitālā. Rezerves kapitāls izveidots iespējamo zaudējumu segšanai. Tā zaudējumu daļa, kuras segšanai rezerves kapitāla nepietiek, sedzama no Latvijas Bankas nākamo periodu peļņas.

Pārvērtēšanas konts ietver finanšu instrumentu un zelta pozitīvo pārvērtēšanas rezultātu. Grāmatvedības politika, kas saskaņota ar ECB tiesību aktos par grāmatvedību un finanšu pārskatiem noteiktajiem grāmatvedības pamatprincipiem un aprakstīta 2. skaidrojumā, nosaka, ka tikai realizētie guvumi tiek atzīti peļņas un zaudējumu aprēķinā, bet nerealizētie guvumi – bilances postenī "Kapitāls un rezerves" kā pārvērtēšanas rezerve, jo tas veicina kapitāla saglabāšanu nelabvēlīgu finanšu instrumentu un zelta cenu pārmaiņu apstākļos.

Pārvērtēšanas konta pārmaiņas 2022. un 2021. gadā bija šādas.

				(tūkst. eiro)	
	2022	Atzīšana peļņas un zaudējumu aprēķinā	Pārvēr- tēšana	Realī- zēšana	2021
Līdzdalības kapitālā pārvērtēšanas rezerve	34 610	–	–190	–	34 800
Ārvalstu valūtas un zelta pārvērtēšanas rezultāts	177 452	5 184	7 962	–175	164 481
Vērtspapīru pārvērtēšanas rezultāts	11 675	336 531	–458 045	–198 404	331 593
Kopā	223 737	341 715	–450 273	–198 579	530 874
	2021	Atzīšana peļņas un zaudējumu aprēķinā	Pārvēr- tēšana	Realī- zēšana	2020
Līdzdalības kapitālā pārvērtēšanas rezerve	34 800	–	1 349	–	33 451
Ārvalstu valūtas un zelta pārvērtēšanas rezultāts	164 481	935	31 864	–1	131 683
Procentu likmju mijmaiņas līgumu pārvērtēšanas rezultāts	–	21	–21	–	–
Vērtspapīru pārvērtēšanas rezultāts	331 593	35 662	86 478	–43 286	252 739
Kopā	530 874	36 618	119 670	–43 287	417 873

Līdzdalības kapitālā pārvērtēšanas rezerve izveidota, lai uzskaitītu SNB akciju pārvērtēšanas rezultātu. SNB akciju pārvērtēšanas rezultātu neatzīst peļņas un zaudējumu aprēķinā.

24. ATVASINĀTIE FINANŠU INSTRUMENTI UN VALŪTAS MAIŅAS TAGADNES LĪGUMI

Lai pārvaldītu ar ieguldījumiem saistīto procentu likmju risku un valūtas risku, Latvijas Banka veic darījumus ar biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes un tagadnes līgumiem, valūtas, zelta un procentu likmju mijmaiņas līgumiem, vērtspapīru nākotnes darījumus un darījumus ar biržā tirgotajiem procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes līgumiem. Šo darījumu līgumvērtība vai nosacītā vērtība un uzskaites vērtība 2022. gada un 2021. gada beigās bija šāda.

(tūkst. eiro)

	Līgumvērtība vai nosacītā vērtība		Uzskaites vērtība			
			Aktīvi		Saistības	
	2022	2021	2022	2021	2022	2021
Atvasinātie biržā netirgotie līgumi un valūtas maiņas tagadnes līgumi						
Valūtas maiņas nākotnes līgumi un valūtas mijmaiņas līgumi	3 662 071	2 477 704	186 562	4 091	15 052	11 604
Valūtas maiņas tagadnes līgumi	345 480	403 020	184	1 663	–	–
Vērtspapīru nākotnes darījumi	1 817 672	1 817 672	2 304	1 448	3 367	618
Procentu likmju mijmaiņas līgumi	52 685	37 696	–	1	–	35
Kopā	x	x	189 050	7 203	18 419	12 257
Atvasinātie biržā netirgotie zelta mijmaiņas līgumi	341 211	341 211	364 821	344 166	339 203	339 203
Atvasinātie biržā tirgotie līgumi						
Procentu likmju nākotnes līgumi	1 655 421	869 374	x	x	x	x

Atvasināto biržā netirgoto līgumu un valūtas maiņas tagadnes līgumu uzskaites vērtība uzrādīta bilances postenī "Pārējie aktīvi" vai "Pārējās saistības" (sk. arī 14. un 22. skaidrojumu). Tā kā par atvasināto biržā tirgoto līgumu patiesās vērtības ikdienas pārmaiņām tiek veikts norēķins, tās uzrādītas kā pieprasījuma noguldījumi attiecīgajā bilances aktīvu postenī.

Lai ierobežotu zelta uzturēšanas izmaksas un paaugstinātu finanšu ieguldījumu ienesīgumu, Latvijas Banka izmanto zelta mijmaiņas līgumus (sk. arī 6. un 21. skaidrojumu).

NOZĪMĪGĀKIE RISKI UN TO PĀRVALDĪŠANAS PRINCIPI

25. RISKU PĀRVALDĪŠANA

Galvenie ar Latvijas Bankas darbību saistītie riski ir finanšu riski un darbības riski. Latvijas Banka risku pārvaldīšanu organizē un veic saskaņā ar Latvijas Bankas padomes pieņemto "Latvijas Bankas risku pārvaldīšanas politiku".

Risku pārvaldīšanu Latvijas Bankā veic sistemātiska procesa ietvaros, identificējot, analizējot un novērtējot riskus, plānojot un īstenojot risku ierobežošanas pasākumus, pārtraugot un regulāri pārskatot riskus ar mērķi laikus apzināt, attiecīgi novērtēt un efektīvi pārvaldīt riskus, kuri var negatīvi ietekmēt Latvijas Bankas finansiālo stāvokli un darbības finanšu rezultātus, kā arī Latvijas Bankas spēju kvalitatīvi un efektīvi veikt normatīvajos aktos noteiktos uzdevumus, t. sk. piedalīties ECBS funkciju izpildes nodrošināšanā.

Risku pārvaldīšanas procesu organizē saskaņā ar starptautiskiem labās prakses principiem risku pārvaldīšanas jomā, ņemot vērā Latvijas Bankas mērķus un uzdevumus un ārējās vides norises, kā arī ievērojot ECB noteiktās prasības.

25.1. Finanšu riski

Nozīmīgākie finanšu riski, kam ikdienā pakļauta Latvijas Banka, ir tirgus risks (cenās, procentu likmju un valūtas risks), kredītrisks un likviditātes risks. Finanšu riskus pārvalda ar mērķi mazināt iespējamu negatīvu ietekmi uz Latvijas Bankas finanšu stāvokli un darbības finanšu rezultātiem finanšu tirgus faktoru nelabvēlīgu pārmaiņu vai darījuma partnera saistību neizpildes dēļ. Pārvaldot finanšu riskus, ievēro pieļaujamos finanšu risku veidus un to parametrus, kuru ietvaros ilgtermiņā nodrošina ieguldījumu vērtības saglabāšanu, nepieciešamās likviditātes nodrošināšanu un ienākumu gūšanu, kā arī ilgtspējības principu ievērošanu.

Latvijas Banka ar tās ieguldījumiem saistītos finanšu riskus pārvalda saskaņā ar Latvijas Bankas padomes pieņemto kārtību, kurā noteiktās ieguldījumu politikas galvenie principi izklāstīti 4. skaidrojumā. Ieguldījumi tiek pārvaldīti, tos grupējot dažādos ieguldījumu portfeļos. Finanšu instrumentu ieguldījumu portfeļiem noteikti neitrālā portfeļa parametri, kas raksturo attiecīgā ieguldījumu portfeļa finanšu risku pieņemamo lielumu (līmeni) un gaidāmo ienesīgumu. Tirgus operāciju pārvaldes Riska vadības daļa kontrolē ieguldījumu atbilstību noteiktajām prasībām un, ja rodas novirzes no Latvijas Bankas padomes kārtībā noteiktā, informē par to saskaņā ar Latvijas Bankas padomes pieņemto kārtību.

Ieguldījumu, t. sk. ar tiem saistīto finanšu risku, pārvaldīšanai izveidotā Latvijas Bankas investīciju komiteja izstrādā ieguldījumu pārvaldīšanas stratēģiju, apstiprina ieguldījumu veikšanas taktiku un nosaka detalizētākus finanšu risku limitus, kā arī pārbauda ārējo pārvaldītāju darbību. Latvijas Bankas investīciju komiteja reizi ceturksnī pārskata ieguldījumu stratēģiju, bet reizi nedēļā saņem un izvērtē finanšu ieguldījumu portfeļu vadītāju ziņojumus par notikumiem finanšu tirgos un viņu sagatavotās finanšu tirgus attīstības prognozes, finanšu risku vadītāju ziņojumus, kā arī apstiprina ieguldījumu pārvaldīšanas taktiku nākamajai nedēļai. Tirgus operāciju pārvalde regulāri informē Latvijas Bankas padomi par ieguldījumu pārvaldīšanas rezultātiem.

VSAIP un PĀAIP ietvaros Latvijas Banka veic aktīvu iegādes saskaņā ar ECB Padomes lēmumiem. Latvijas Banka šīs iegādes veic un finanšu riskus pārvalda atbilstoši ECB Padomes pamatnostādņēm un Latvijas Bankas padomes pieņemtajai kārtībai. Finanšu riski, kas rodas monetārās politikas īstenošanas rezultātā, tiek sadalīti starp eiro zonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā, izņemot riskus saistībā ar VSAIP un PĀAIP ietvaros Latvijas Bankas veiktajām Latvijas valdības vērtspapīru iegādēm.

25.1.1. Tirgus risks

Tirgus risks raksturo iespēju ciest zaudējumus finanšu tirgus faktoru nelabvēlīgu pārmaiņu dēļ.

Procentu likmju risku Latvijas Bankai rada ieguldījumu procentu likmju maiņai pakļautos parāda vērtspapīros un atvasinātajos procentu likmju finanšu instrumentos, kas iegādāti ieguldījumu pārvaldīšanas ietvaros. Latvijas Banka pārvalda procentu likmju risku, izmantojot katram ieguldījumu portfelim atsevišķi noteikto efektīvā procentu riska indeksu (*effective duration*) un pieļaujamo noviržu limitus. Monetārās politikas īstenošanas rezultātā procentu likmju risks rodas ar monetārās politikas operācijām saistīto aktīvu un saistību, kas pakļauti procentu likmju pārmaiņām, nesabalansētības dēļ. Minētā riska īstenošanās ir pakārtota monetārās politikas lēmumiem, kas izriet no Eirosistēmas pamatuzdevumu īstenošanas, tāpēc Latvijas Banka nevar ierobežot šo risku.

Latvijas Bankas pakļautību valūtas riskam nosaka tās ieguldījumu struktūra. Latvijas Banka pārvalda valūtas risku, nosakot, ka neitrālais portfelis ir izteikts eiro, novēršot valūtas risku (izņemot piesaistīto ieguldījumu portfeli, kura valūtas struktūru veido atbilstoši attiecīgo saistību valūtai, globālo fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli, kura valūtas struktūru veido neitrālā portfeļa struktūra, kā arī zelta portfeli un kapitāla vērtspapīru portfeļus, kuros ieguldījumi tiek veikti attiecīgajā akciju indeksā ietilpstošo akciju denominācijas valūtās) un izmantojot sekošanas novirzes (*tracking error*) limitus attiecībā pret atbilstošo neitrālo portfeli. Sekošanas novirzi aprēķina kā ieguldījumu portfeļa un attiecīgā neitrālā portfeļa gaidāmo gada ienesīgumu starpības standartnovirzi. 1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli, globālajā fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļos un attīstīto tirgu kapitāla vērtspapīru portfeli iekļauto ieguldījumu (sk. 4. skaidrojumu) kopējais tirgus risks tiek ierobežots, nosakot maksimāli pieļaujamo sekošanas novirzi. Sekošanas novirze 2022. un 2021. gadā atspoguļota 28. skaidrojumā.

Novirzes no neitrālā portfeļa valūtas struktūras rada atklāto valūtas pozīciju. Lai panāktu atklāto valūtas pozīciju atbilstību limitiem, Latvijas Banka ierobežo valūtas risku, izmantojot biržā netirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus un valūtas mijmaiņas līgumus un biržā tirgotos valūtas maiņas nākotnes līgumus.

Kapitāla vērtspapīru portfeli ir pakļauti tirgus cenu riskam (riskam, ka cenu pārmaiņu gadījumā ieguldījuma vērtība var samazināties). Tā kā kapitāla vērtspapīru portfeļiem ir augsta diversifikācijas pakāpe, tie galvenokārt pakļauti sistēmiskam akciju cenu svārstību riskam.

Tirgus operāciju pārvaldes Riska vadības daļa kontrolē ieguldījumu portfeļu efektīvā procentu likmju riska indeksa, sekošanas novirzes un atklāto valūtas pozīciju atbilstību Latvijas Bankas padomes pieņemtajai kārtībai un attiecīgajiem Latvijas Bankas investīciju komitejas lēmumiem.

Latvijas Bankas pakļautība tirgus riskam (stāvoklis 2022. gada un 2021. gada beigās) atspoguļota 26.–28. skaidrojumā.

25.1.2. Kredītrisks

Kredītrisks raksturo iespēju ciest zaudējumus darījuma partnera saistību neizpildes dēļ. Latvijas Bankai kredītrisks galvenokārt rodas, veicot ieguldījumus ārvalstu finanšu instrumentos, kā arī monetārās politikas operāciju rezultātā. Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem ar monetārās politikas īstenošanu saistītie riski, tiem īstenojoties, tiek sadalīti starp eiro zonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā, izņemot riskus saistībā ar VSAIP un PĀAIP ietvaros Latvijas Bankas veiktajām Latvijas valdības vērtspapīru iegādēm.

Latvijas Banka ierobežo ar ieguldījumiem ārvalstu finanšu instrumentos saistīto kredītrisku, nosakot limitus ieguldījumiem ar dažādu kredītkvalitāti. Kredītkvalitāte tiek noteikta, pamatojoties uz starptautisko kredītreitingu aģentūru *Fitch Ratings*, *Moody's Investors Service*, *Standard & Poor's* un DBRS noteiktajiem kredītreitingiem. Ierobežojumi noteikti arī maksimālajam ieguldījumu apjomam vienas grupas finanšu instrumentos, kā arī ar vienu partneri noslēgto un viena emitenta emitēto finanšu instrumentu apjomam. Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru nākotnes darījumi daļēji nodrošināti ar īstermiņa finanšu instrumentiem. Lai samazinātu kredītrisku attiecībā uz biržā netirgoto atvasināto finanšu instrumentu darījuma partneriem, Latvijas Banka slēdz ar tiem Starptautiskās Mijmaiņas darījumu un atvasināto finanšu instrumentu asociācijas (*International Swaps and Derivatives Association, Inc.*; ISDA) standartizētos līgumus (*ISDA Master Agreement*) un to pielikumus par finanšu nodrošinājumu (*Credit Support Annex*). Lai samazinātu kredītrisku attiecībā uz vērtspapīra pārdošanas ar atpirkšanu un vērtspapīra pirkšanas ar atpārdošanu līgumu darījuma partneriem, Latvijas Banka slēdz ar tiem

Vērtspapīru un finanšu tirgu asociācijas (*Securities Industry and Financial Markets Association*; SIFMA) un Starptautiskās kapitāla tirgus asociācijas (*International Capital Market Association*; ICMA) standartizētos līgumus (*Global Master Repurchase Agreement*), bet ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeli ārējie pārvaldītāji slēdz ar darījuma partneriem *Treasury Market Practices Group* (TMPG) standartizētos līgumus (*Master Securities Forward Transaction Agreement*). Lai kontrolētu ar Latvijas Bankas ieguldījumiem saistīto kredītrisku, Tirgus operāciju pārvaldes Riska vadības daļa uzrauga esošā kredītriska atbilstību Latvijas Bankas padomes pieņemtajai kārtībai.

Kredītiestādēm 2022. un 2021. gadā izsniegtie aizdevumi monetārās politikas operāciju rezultātā bija nodrošināti ar vērtspapīru ķīlu atbilstoši ECB noteiktajām prasībām. Tirgus operāciju pārvalde regulāri kontrolē attiecīgo aizdevumu nodrošinājuma pietiekamību un tā atbilstību ECB noteiktajām prasībām, kā arī uztur Latvijas Republikā emitēto un glabāto monetārās politikas operācijās izmantojamo atbilstošo vērtspapīru sarakstu.

Latvijas Bankas pakļautība kredītriskam (stāvoklis 2022. gada un 2021. gada beigās) atspoguļota 30.–32. skaidrojumā.

25.1.3. Likviditātes risks

Likviditātes risks raksturo nespēju īsā laikā un par konkurējošu tirgus cenu atsavināt ieguldījumus. Līdz ar Latvijas dalību eiro zonā ir būtiski mazinājusies likviditātes nepieciešamība, kā arī risks, kas izriet no nespējas laikus izpildīt saistības. Īstenojot ieguldījumu stratēģiju, Latvijas Banka pārvalda likviditātes risku, noteiktu ieguldījumu apjomu izvietojot likvīdos starptautisko institūciju, ārvalstu valdību un korporatīvā sektora emitētos parāda vērtspapīros, īstermiņa noguldījumos ārvalstu finanšu institūcijās un citos finanšu instrumentos. Latvijas Bankas aktīvu un saistību likviditātes struktūra 2022. gada un 2021. gada beigās atspoguļota 29. skaidrojumā.

Likviditātes risku var ierobežot, diversificējot ieguldījumus. Tāpēc Latvijas Banka pārvalda likviditātes risku, nosakot ierobežojumus maksimālajam ieguldījumu apjomam vienas grupas finanšu instrumentos, kā arī viena emitenta emitēto finanšu instrumentu apjomam.

25.2. Darbības riski

Darbības riskus pārvalda ar mērķi nodrošināt efektīvu procesa vai projekta kvalitatīva rezultāta sasniegšanu noteiktajā laikā, kā arī procesa nepārtrauktu, atbilstošu un drošu izpildi, mazinot tādu iespējamu negatīvu ietekmi uz Latvijas Bankas spēju veikt tās uzdevumus, reputāciju vai finansiālo stāvokli un darbības finanšu rezultātiem, kuru var radīt Latvijas Bankas procesu neatbilstoša vai kļūdaina izpilde, darbinieka darbība vai bezdarbība, vai darbinieka nepieejamība, Latvijas Bankas informācijas sistēmas, informācijas sistēmu infrastruktūras vai pārējās Latvijas Bankas infrastruktūras neatbilstoša darbība vai nepieejamība vai ārējie apstākļi.

Latvijas Banka darbības riskus pārvalda vienotā darbības risku pārvaldīšanas ietvarā, kur būtiskākie no darbības riskiem ir atbilstības riski (t. sk. interešu konflikta novēršanas, pretkorupcijas kontroles, fizisko personu datu aizsardzības, noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas un darba vides aizsardzības nodrošināšanas jomā), darbības nepārtrauktības riski, fiziskās drošības riski, informācijas drošības riski un informācijas sistēmu, t. sk. kiberdrošības, riski.

Darbības riskus Latvijas Bankā pārvalda procesos un projektos, klasificējot procesus un riskus, novērtējot risku ietekmi uz procesa vai projekta rezultātu un atkarībā no procesa un risku klasifikācijas nosakot un īstenojot piemērotāko rīcību, lai nodrošinātu atbilstošu risku pārvaldīšanu. Darbības risku vadības pārvalde uztur vienotu darbības risku pārvaldīšanas ietvaru, organizē darbības risku pārvaldīšanas procesu un incidentu pārvaldīšanu, kā arī regulāri sniedz informāciju par darbības risku pārvaldīšanu atbilstoši Latvijas Bankas tiesību aktos noteiktajam. Risku pārvaldīšanas process balstās uz labāko praksi risku pārvaldīšanas jomā un koncentrē darbības risku pārvaldīšanai paredzētos resursus, tādējādi veidojot efektīvu šā procesa pārvaldīšanas modeli. Darbības risku pārvaldīšanu koordinē Latvijas Bankas darbības risku komiteja.

Atbilstības riskus pārvalda ar mērķi nodrošināt Latvijas Bankas darbības atbilstību tiesību aktu prasībām.

Latvijas Bankas darbības nepārtrauktības riskus pārvalda ar mērķi mazināt iespējamu negatīvu ietekmi uz kritisko procesu izpildi, kuru pārtraukšana var izraisīt negatīvas sekas Latvijas finanšu sistēmai vai negatīvi ietekmēt Latvijas Bankas uzdevumu veikšanu, t. sk. nodrošinot kritisko procesu nepārtrauktu izpildi vai atjaunošanu pēc iespējas īsākā laikā un pilnā apmērā to izpildes traucējumu vai pārtraukumu gadījumos, kā arī incidentu efektīvu pārvaldīšanu.

Fiziskās drošības riskus, t. sk. ar ugunsdrošību un civilo aizsardzību saistītus riskus, pārvalda ar mērķi nodrošināt personu, Latvijas Bankas objektu, vērtību pārvaldījumu un citu pasākumu fizisko drošību, prioritāru uzmanību pievēršot personu dzīvības un veselības aizsardzībai.

Informācijas drošības riskus pārvalda ar mērķi nepieļaut aizsargājamas informācijas nesankcionētu izpaušanu vai izmantošanu, klasificējot informāciju pēc tās konfidencialitātes un atbilstoši to aizsargājot, vienlaikus rūpējoties, lai aizsardzības pasākumi Latvijas Banku nekavētu laikus sniegt neklasificētu informāciju tās sadarbības partneriem un sabiedrībai.

Informācijas sistēmu, t. sk. kiberdrošības, riskus pārvalda ar mērķi mazināt iespējamu negatīvu ietekmi uz Latvijas Bankas informācijas sistēmu un infrastruktūras pieejamību, drošību un integritāti. Latvijas Bankā informācijas sistēmas klasificē, ņemot vērā to nozīmīgumu Latvijas Bankas uzdevumu veikšanā un tajās

apstrādājamo datu konfidencialitātes, integritātes un pieejamības prasības un nosakot katram klasifikācijas līmenim atbilstošu fizisko un loģisko aizsardzību.

Latvijas Banka veic darbinieku izglītošanu risku pārvaldīšanas jomā, t. sk. nolūkā uzturēt atbilstošas darbinieku zināšanas un prasmes, un regulāri rīko mācības un testus.

2022. gadā darbības risku pārvaldīšanas jomā galvenā uzmanība tika pievērsta darbības risku pārvaldīšanas ietvara pārmaiņām līdz ar FKTK pievienošanu, kā arī fiziskās drošības ietvara pārmaiņas riskiem. 2022. gadā darbības riski tika atbilstoši pārvaldīti un īstenotie risku ierobežošanas pasākumi tos ierobežoja līdz pieļaujamam līmenim.

26. VALŪTU STRUKTŪRA

	(tūkst. eiro)						
	EUR	USD	CAD	GBP	Zelts	Pārējie	Kopā
2022. gada 31. decembrī							
Kopā aktīvi	21 226 504	3 231 603	287 411	404 647	364 821	235 708	25 750 694
Kopā pasīvi	24 927 618	291 007	383	195 901	–	335 785	25 750 694
Bilances tīrā pozīcija	–3 701 114	2 940 596	287 028	208 746	364 821	–100 077	0
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu tīrā pozīcija	3 190 118	–2 556 638	–263 906	–184 474	–	–14 469	170 631
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–510 996	383 958	23 122	24 272	364 821	–114 546	170 631
Bilances un ārpusbilances tīrās pozīcijas attiecība pret kopējiem aktīviem (%)	–2.0	1.5	0.1	0.1	1.4	–0.4	0.7
2021. gada 31. decembrī							
Kopā aktīvi	19 865 163	3 795 589	359 253	439 453	344 166	270 805	25 074 429
Kopā pasīvi	22 989 156	1 487 248	302 731	207 936	–	87 358	25 074 429
Bilances tīrā pozīcija	–3 123 993	2 308 341	56 522	231 517	344 166	183 447	–
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu tīrā pozīcija	2 018 068	–1 759 042	–29 245	–199 913	–	–34 922	–5 054
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–1 105 925	549 299	27 277	31 604	344 166	148 525	–5 054
Bilances un ārpusbilances tīrās pozīcijas attiecība pret kopējiem aktīviem (%)	–4.4	2.2	0.1	0.1	1.4	0.6	0

27. PROCENTU LIKMJU MAIŅAS TERMIŅŠ

Tabulā atspoguļota Latvijas Bankas aktīvu, saistību un ārpusbilances posteņu pakļautība procentu likmju pārmaiņām. Tajā iekļautie posteņi uzrādīti to uzskaites vērtībā, izņemot ārpusbilances posteņos iekļautos biržā tirgotos procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes līgumus un vērtspapīru nākotnes darījumus, kas uzrādīti to nosacītajā vērtībā. Tabulā iekļautie un procentu likmju maiņai pakļautie posteņi klasificēti pēc pārskata gada 31. decembrim tuvākā – procentu likmju maiņas vai atlikušā līguma termiņa – datuma.

(tūkst. eiro)

	Līdz 3 mēn.	3–12 mēn.	1–3 gadi	3–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Bez procen- tiem	Kopā
2022. gada 31. decembrī							
Zelts un zeltā izteiktās prasības	–	–	–	–	–	364 821	364 821
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	602 235	45 962	180 991	420 060	2 084 836	453 960	3 788 044
Prasības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	907	–	36 764	94 536	100 909	288 923	522 039
Prasības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	7 568	–	895	1 319	146 355	246	156 383
Eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	–	–	522 900	–	–	–	522 900
Pārējās prasības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	6 304	–	–	–	–	–	6 304
Eiro zonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	–	–	288 279	373 686	13 419 641	–	14 081 606
Eirosistēmas iekšējās prasības	5 808 110	–	–	–	–	118 849	5 926 959
Pārējie aktīvi	2	–	1 054	3 333	90 082	287 167	381 638
Kopā aktīvi	6 425 126	45 962	1 030 883	892 934	15 841 823	1 513 966	25 750 694
Banknotes apgrozībā	–	–	–	–	–	5 635 738	5 635 738
Saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	4 982 193	–	–	–	–	234 972	5 217 165
Pārējās saistības eiro pret eiro zonas kredītiestādēm	320 273	–	–	–	–	–	320 273
Saistības eiro pret citiem eiro zonas valstu rezidentiem	2 517 104	–	–	–	–	–	2 517 104
Saistības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	59 440	–	–	–	–	112 248	171 688
Saistības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	155 539	–	–	–	–	550 499	706 038
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	34 701	–	–	–	–	–	34 701
Eirosistēmas iekšējās saistības	10 376 364	–	–	–	–	–	10 376 364
Pārējās saistības	886	–	–	–	–	183 854	184 740
Kapitāls un rezerves	–	–	–	–	–	586 883	586 883
Kopā pasīvi	18 446 500	–	–	–	–	7 304 194	25 750 694
Bilances tīrā pozīcija	–12 021 374	45 962	1 030 883	892 934	15 841 823	–5 790 228	–
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu prasības	765 385	5 752	3 410 527	123 289	2 007 300	–	6 312 253
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu saistības	5 387 367	5 738	100 506	127 407	520 604	–	6 141 622
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–16 643 356	45 976	4 340 904	888 816	17 328 519	–5 790 228	170 631

(turpinājums)

(tūkst. eiro)

	Līdz 3 mēn.	3–12 mēn.	1–3 gadi	3–5 gadi	Ilgāk par 5 gadiem	Bez procen- tiem	Kopā
2021. gada 31. decembrī							
Zelts un zeltā izteiktās prasības	–	–	–	–	–	344 166	344 166
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	14 124	272 185	99 584	462 493	2 327 595	1 319 200	4 495 181
Prasības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	–	–	17 775	87 739	83 817	339 097	528 428
Prasības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	1 230	–	–	1 623	164 471	6 757	174 081
Eiro zonas valstu kredītiestādēm monetrārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	–	–	616 600	–	–	–	616 600
Pārējās prasības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	4 138	–	–	–	–	117	4 255
Eiro zonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	–	–	261 894	180 054	12 398 048	–	12 839 996
Eirosistēmas iekšējās prasības	5 750 951	–	–	–	–	117 057	5 868 008
Pārējie aktīvi	5	34	426	2 650	82 203	118 396	203 714
Kopā aktīvi	5 770 448	272 219	996 279	734 559	15 056 134	2 244 790	25 074 429
Banknotes apgrozībā	–	–	–	–	–	5 536 624	5 536 624
Saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm monetrārās politikas operāciju rezultātā	6 406 673	–	–	–	–	–	6 406 673
Pārējās saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	649 746	–	–	–	–	–	649 746
Saistības eiro pret citiem eiro zonas valstu rezidentiem	3 438 792	–	–	–	–	–	3 438 792
Saistības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	56 519	–	–	–	–	1 436	57 955
Saistības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	1 594 262	–	–	–	–	–	1 594 262
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	688 359	–	–	–	–	–	688 359
Eirosistēmas iekšējās saistības	5 322 638	–	–	–	–	34 342	5 356 980
Pārējās saistības	24 198	–	–	–	–	412 185	436 383
Kapitāls un rezerves	–	–	–	–	–	908 655	908 655
Kopā pasīvi	18 181 187	–	–	–	–	6 893 242	25 074 429
Bilances tīrā pozīcija	–12 410 739	272 219	996 279	734 559	15 056 134	–4 648 452	–
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu prasības	4 423 728	33 551	180 823	42 681	886 285	–	5 567 068
Finanšu instrumentu ārpusbilances posteņu saistības	4 031 948	–	146 151	133 672	1 260 351	–	5 572 122
Bilances un ārpusbilances tīrā pozīcija	–12 018 959	305 770	1 030 951	643 568	14 682 068	–4 648 452	–5 054

28. SEKOŠANAS NOVIRZE

1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļos, attīstīto tirgu kapitāla vērtspapīru portfeli un globālajā fiksētā ienākuma vērtspapīru portfeli iekļauto ieguldījumu pakļautību kopējam tirgus riskam un kredīriskam raksturo sekošanas novirze, ko mēra kā ieguldījumu portfeļa un attiecīgā neitrālā portfeļa gaidāmās gada ienesīgumu starpības standartnovirzi (sk. arī 25.1. skaidrojumu). 2022. gada un 2021. gada beigās faktiskā (*ex post*) sekošanas novirze bija šāda.

	2022	2021
1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli	83	34
Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeli	98	102
Attīstīto tirgu kapitāla vērtspapīru portfelis	26	14
Globālais fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	108	–

Paredzamā (*ex ante*) sekošanas novirze attīstīto tirgu kapitāla vērtspapīru portfeli gada laikā nepārsniedza 30 bāzes punktu, un šā ierobežojuma izpildi kontrolē attiecīgais ārējais pārvaldītājs. Paredzamā (*ex ante*) sekošanas novirze 1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli, ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeļos un globālajā fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli gada laikā bija šādos bāzes punktu intervālos.

	Uzskaites vērtība (gada beigās; tūkst. eiro)	Paredzamā sekošanas novirze (darba dienu skaits)				
		10–39	40–69	70–99	100–139	140–179
2022. gadā						
1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	2 790 364	126	126	–	–	–
Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeli	1 052 437	–	206	46	–	–
Globālais fiksēta ienākuma vērtspapīru portfelis	138 623	70	134	5	–	–
2021. gadā						
1–10 gadu fiksēta ienākuma vērtspapīru portfeli	3 209 547	107	145	–	–	–
Ar nekustamo īpašumu nodrošinātu vērtspapīru portfeli	1 186 537	–	143	106	3	–

29. LIKVIDITĀTES STRUKTŪRA

Likviditātes struktūrā aktīvu posteņi uzrādīti atkarībā no Latvijas Bankas spējas tos pārvērst naudā. Saistību posteņi uzrādīti pēc to gaidāmā dzēšanas termiņa.

(tūkst. eiro)

	Līdz 3 mēn.	Ilgāk par 3 mēn.	Bez noteikta termiņa	Kopā
2022. gada 31. decembrī				
Aktīvi				
Zelts un zeltā izteiktās prasības	364 821	–	–	364 821
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	3 788 044	–	–	3 788 044
Prasības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	522 039	–	–	522 039
Prasības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	156 383	–	–	156 383
Eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	–	522 900	–	522 900
Pārējās prasības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	6 304	–	–	6 304
Eiro zonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	13 913 286	168 320	–	14 081 606
Eirosistēmas iekšējās prasības	300	–	5 926 659	5 926 959
Pārējie aktīvi	310 494	–	71 144	381 638
Kopā aktīvi	19 061 671	691 220	5 997 803	25 750 694
Saistības				
Banknotes apgrozībā	–	–	5 635 738	5 635 738
Saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	5 217 165	–	–	5 217 165
Pārējās saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	320 273	–	–	320 273
Saistības eiro pret citiem eiro zonas valstu rezidentiem	2 517 104	–	–	2 517 104
Saistības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	171 688	–	–	171 688
Saistības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	706 038	–	–	706 038
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	34 701	–	–	34 701
Eirosistēmas iekšējās saistības	10 376 364	–	–	10 376 364
Pārējās saistības	77 502	–	107 238	184 740
Kopā saistības	19 420 835	–	5 742 976	25 163 811
Tīrā pozīcija	–359 164	691 220	254 827	x

(turpinājums)

(tūkst. eiro)

	Līdz 3 mēn.	Ilgāk par 3 mēn.	Bez noteikta termiņa	Kopā
2021. gada 31. decembrī				
Aktīvi				
Zelts un zeltā izteiktās prasības	344 166	–	–	344 166
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	4 495 181	–	–	4 495 181
Prasības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	528 428	–	–	528 428
Prasības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	174 081	–	–	174 081
Eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	–	616 600	–	616 600
Pārējās prasības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	4 255	–	–	4 255
Eiro zonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	12 671 750	168 246	–	12 839 996
Eirosistēmas iekšējās prasības	769	–	5 867 239	5 868 008
Pārējie aktīvi	131 911	–	71 803	203 714
Kopā aktīvi	18 350 541	784 846	5 939 042	25 074 429
Saistības				
Banknotes apgrozībā	–	–	5 536 624	5 536 624
Saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	6 406 673	–	–	6 406 673
Pārējās saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	649 746	–	–	649 746
Saistības eiro pret citiem eiro zonas valstu rezidentiem	3 438 792	–	–	3 438 792
Saistības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	57 955	–	–	57 955
Saistības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	1 594 262	–	–	1 594 262
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	688 359	–	–	688 359
Eirosistēmas iekšējās saistības	5 356 980	–	–	5 356 980
Pārējās saistības	328 191	–	108 192	436 383
Kopā saistības	18 520 958	–	5 644 816	24 165 774
Tīrā pozīcija	–170 417	784 846	294 226	x

30. AKTĪVI SEKTORU DALĪJUMĀ

	Summa (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2022	2021	2022	2021
Ieguldījumu operācijas	5 990 669	6 717 638	23.3	26.8
Centrālās valdības un citas valsts institūcijas	2 084 544	2 533 137	8.1	10.2
Citas finanšu institūcijas	1 820 689	1 861 846	7.1	7.4
Centrālās bankas un kredītiestādes	803 443	680 415	3.1	2.7
Starptautiskās institūcijas	684 134	713 453	2.7	2.8
Nefinanšu sabiedrības	424 373	695 528	1.6	2.8
Vietējās valdības	173 487	233 067	0.7	0.9
Neklasificēti aktīvi	—	192	0	0
Monētārās politikas operācijas	13 735 390	12 378 324	53.3	49.4
Starptautiskās institūcijas	8 977 665	8 191 153	34.9	32.7
Centrālās valdības un citas valsts institūcijas	4 234 825	3 570 571	16.4	14.2
Kredītiestādes	522 900	616 600	2.0	2.5
Pārējās operācijas	6 024 635	5 978 467	23.4	23.8
Eirosistēmas iekšējās prasības	5 926 959	5 868 008	23.0	23.4
Starptautiskās institūcijas	37 119	74 331	0.1	0.3
Neklasificēti aktīvi	60 557	36 128	0.3	0.1
Kopā	25 750 694	25 074 429	100.0	100.0

31. AKTĪVU DALĪJUMS PĒC TO ATRAŠANĀS VAI DARĪJUMA PARTNERA REZIDENCES VIETAS

	Summa (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2022	2021	2022	2021
Ieguldījumu operācijas	5 990 669	6 717 638	23.3	26.8
ASV	1 651 157	2 381 318	6.3	9.5
Eiro zonas valstis	1 638 969	1 688 507	6.4	6.7
Apvienotā Karaliste	892 279	780 426	3.5	3.1
Starptautiskās institūcijas	684 134	713 453	2.7	2.8
Kanāda	546 800	691 395	2.1	2.8
Japāna	145 185	141 048	0.6	0.6
Pārējās ES valstis	143 159	68 137	0.6	0.3
Pārējās valstis	288 986	253 354	1.1	1.0
Monetārās politikas operācijas	13 735 390	12 378 324	53.3	49.4
Starptautiskās institūcijas	8 977 665	8 191 153	34.9	32.7
Eiro zonas valstis	4 757 725	4 187 171	18.4	16.7
Pārējās operācijas	6 024 635	5 978 467	23.4	23.8
Eirosistēmas iekšējās prasības	5 926 959	5 868 008	23.0	23.4
Starptautiskās institūcijas	37 119	74 331	0.1	0.3
Neklasificēti aktīvi	60 557	36 128	0.3	0.1
Kopā	25 750 694	25 074 429	100.0	100.0

32. AKTĪVI KREDĪTREITINGU DALĪJUMĀ

	Summa (tūkst. eiro)		Īpatsvars (%)	
	2022	2021	2022	2021
Ieguldījumu operācijas	5 990 669	6 717 638	23.3	26.8
AAA	3 280 166	3 592 177	12.8	14.4
AA	1 178 470	1 137 779	4.6	4.5
A	413 085	422 964	1.6	1.7
BBB	552 610	668 350	2.1	2.7
Aktīvi bez darījuma partnera kredītreitinga	60 000	10 587	0.2	0
Kredītriskam nepakļauti aktīvi	506 338	885 781	2.0	3.5
Monētārās politikas operācijas	13 735 390	12 378 324	53.3	49.4
AAA	8 052 698	6 024 560	31.3	24.1
AA	924 967	2 166 593	3.6	8.6
A	4 234 825	3 570 571	16.4	14.2
Aktīvi bez darījuma partnera kredītreitinga	522 900	616 600	2.0	2.5
Pārējās operācijas	6 024 635	5 978 467	23.4	23.8
Eirosistēmas iekšējās prasības	5 926 959	5 868 008	23.0	23.4
Neklasificēti aktīvi	65 883	77 595	0.3	0.3
Kredītriskam nepakļauti aktīvi	31 793	32 864	0.1	0.1
Kopā	25 750 694	25 074 429	100.0	100.0

Tabulā atspoguļots Latvijas Bankas aktīvu dalījums gada beigās pēc darījuma partneru un vērtspapīru emitentu kredītreitingiem, pamatojoties uz starptautisko kredītreitingu aģentūru *Fitch Ratings*, *Standard & Poor's*, *Moody's Investors Service* un DBRS piešķirtajiem novērtējumiem. "AAA" ir visaugstākais iespējamais ilgtermiņa kredītspējas novērtējums, kas liecina, ka darījuma partnera finansiālais stāvoklis ir izcils un tas pārliecinoši spēj izpildīt savas finanšu saistības. Novērtējums "AA" raksturo darījuma partnera ilgtermiņa kredītspēju kā ļoti labu, "A" – kā labu, "BBB" – kā vidēju un tiek uzskatīts par zemāko investīciju līmeņa novērtējumu.

Aktīvus bez darījuma partnera kredītreitinga galvenokārt veido ilgāka termiņa refinansēšanas operācijās ar Latvijas kredītiestādēm iegādātie vērtspapīri. Kredītriskam nepakļautos aktīvus galvenokārt veido attīstīto tirgu kapitāla vērtspapīru portfeļa vērtspapīri, līdzdalība SNB kapitālā, pamatlīdzekļi un nemateriālie aktīvi.

PELŅAS UN ZAUDĒJUMU APRĒĶINA SKAIDROJUMI

33. TĪRIE PROCENTU IENĀKUMI

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Procentu ienākumi	211 229	165 248
Procenti par ieguldījumiem	92 817	78 780
Procenti par pieņemtajiem noguldījumiem	11 912	15 481
Procenti par monetārās politikas operācijām	72 795	70 987
Procenti par Eirosistēmas iekšējām prasībām	33 705	–
Procentu izdevumi	–164 208	–41 267
Procenti par ieguldījumiem	–63 098	–21 082
Procenti par pieņemtajiem noguldījumiem	–9 997	–
Procenti par monetārās politikas operācijām	–31 374	–20 185
Procenti par Eirosistēmas iekšējām saistībām	–59 739	–
Tīrie procentu ienākumi	47 021	123 981

Procentu ienākumus par ieguldījumiem pamatā veidoja procenti par parāda vērtspapīriem un to pieaugumu 2022. gadā noteica augstākas vidējās vērtspapīru ienesīguma likmes. Procentu izdevumus par ieguldījumiem pamatā veidoja procenti par vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu darījumiem un procenti par biržā netirgotajiem valūtas maiņas nākotnes līgumiem. Procentu izdevumu pieaugumu noteica valūtas riska ierobežošanas izmaksu pieaugums, jo ASV dolāra, Kanādas dolāra un Lielbritānijas sterliņu mārciņas naudas tirgus procentu likmes 2022. gadā pieauga vairāk, nekā eiro naudas tirgus procentu likme.

Procentu ienākumus un procentu izdevumus par pieņemtajiem noguldījumiem veidoja procenti par valdības un citu finanšu institūciju noguldījumiem. Procentu par noguldījumiem piemērošanu nosaka ECB 2019. gada 9. aprīļa Pamatnostādne (ES) 2019/671 par nacionālo centrālo banku iekšzemes aktīvu un pasīvu pārvaldības operācijām (pārstrādāta versija) (ECB/2019/7). Saskaņā ar šo pamatnostādni Valsts kases noguldījumiem eiro līdz 200 milj. eiro apjomam Latvijas Banka piemēro eiro īstermiņa procentu likmi €STR (2022. gada beigās tā bija 1.89 %; 2021. gadā tika piemērots eiro uz nakti izsniegto kredītu vidējās procentu likmes indekss EONIA, kas bija negatīvs – –0.495 %). Valsts kases norēķinu kontu eiro un ārvalstu valūtā atlikumu kopsummai, kas pārsniedz 200 milj. eiro, piemēro ECB noguldījumu iespējas procentu likmi vai eiro īstermiņa procentu likmi €STR atkarībā no tā, kura ir zemāka (2022. gada 31. decembrī ECB noguldījumu iespējas procentu likme bija 2.0 %; 2021. gada beigās tā bija negatīva – –0.5 %). ECB Padome 2022. gadā vairākkārt paaugstināja eiro procentu likmes, un eiro naudas tirgus procentu likme no negatīvas 2022. gada sākumā kļuva pozitīva 2022. gada beigās. Tā rezultātā negatīvo procentu par pieņemtajiem eiro noguldījumiem (procentu ienākumu) vietā Latvijas Bankai radās procentu izdevumi.

Procentu ienākumus par monetārās politikas operācijām 2022. gadā pamatā veidoja procenti par VSAIP un PĀAIP vērtspapīriem. Procentu izdevumus par monetārās politikas operācijām pamatā veidoja procenti par noguldījumu iespējas darījumiem un negatīvie procenti par VSAIP un PĀAIP vērtspapīriem. Procentu izdevumu pieaugumu galvenokārt noteica ECB noguldījumu iespējas procentu likmes kāpums no –0.5 % 2022. gada sākumā līdz 2.0 % 2022. gada beigās, kā rezultātā pieauga procentu izdevumi par noguldījumu iespējas darījumiem.

Procentu ienākumi un izdevumi par Eirosistēmas iekšējām prasībām un saistībām tiek atlīdzināti, piemērojot ECB galveno refinansēšanas operāciju procentu likmi, un tie ietver ienākumus par ECB nodotajām ārējām rezervēm un prasībām par banknošu pārdali Eirosistēmā un izdevumus par saistībām par TARGET2 sistēmas norēķiniem. ECB galveno refinansēšanas operāciju procentu likme 2022. gadā pieauga no 0 % līdz 2.5 %, tāpēc Latvijas Bankai radās procentu ienākumi par Eirosistēmas iekšējām prasībām un procentu izdevumi par Eirosistēmas iekšējām saistībām (2021. gadā ECB galveno refinansēšanas operāciju procentu likme bija 0 %, tāpēc Latvijas Bankai nebija šādu procentu ienākumu un procentu izdevumu).

34. REALIZĒTIE FINANŠU OPERĀCIJU GUVUMI VAI ZAUDĒJUMI

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Valūtas maiņas darījumi	36 794	10 063
Vērtspapīri	32 332	-2 203
Atvasinātie finanšu instrumenti	-29 394	-7 503
Kopā	39 732	357

Valūtas maiņas darījumu rezultāts bija par 26 731 tūkst. eiro lielāks nekā 2021. gadā, un to noteica realizētā peļņa no kapitāla vērtspapīru portfeļa.

Vērtspapīru atsavināšanas rezultāts bija par 34 535 tūkst. eiro lielāks nekā 2021. gadā. Pozitīvu ietekmi radīja realizētā peļņa no kapitāla vērtspapīru portfeļa. Negatīvu ietekmi radīja parāda vērtspapīru tirgus vērtības samazināšanās tirgus ienesīguma likmju kāpuma dēļ.

Atvasināto finanšu instrumentu rezultāts bija par 21 891 tūkst. eiro mazāks nekā 2021. gadā. Tas galvenokārt saistīts ar biržā tirgto procentu likmju nākotnes līgumu negatīvo rezultātu, ko ietekmēja procentu likmju kāpums 2022. gadā.

35. FINANŠU AKTĪVU UN POZĪCIJU PĀRVĒRTĒŠANAS REZULTĀTA ATZĪŠANA PEĻNAS UN ZAUDĒJUMU APRĒĶINĀ

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Vērtspapīri	-336 530	-35 662
Ārvalstu valūtas pozīcijas	-5 185	-935
Procentu likmju mijmaiņas līgumi	-	-21
Kopā	-341 715	-36 618

Atsevišķu parāda vērtspapīru, ārvalstu valūtas pozīciju un procentu likmju mijmaiņas līgumu pārvērtēšanas rezultāts 2022. gada un 2021. gada beigās bija negatīvs, un tas atzīts peļņas un zaudējumu aprēķinā. Savukārt parāda vērtspapīru, kapitāla vērtspapīru, ārvalstu valūtas pozīciju un procentu likmju mijmaiņas līgumu pozitīvais pārvērtēšanas rezultāts uzrādīts bilances postenī "Kapitāls un rezerves" attiecīgi kā vērtspapīru, ārvalstu valūtas un procentu likmju mijmaiņas līgumu pārvērtēšanas rezultāts (sk. arī 23. skaidrojumu).

Vērtspapīru negatīvā pārvērtēšanas rezultāta pieaugums saistīts ar tirgus ienesīguma likmju kāpumu. 2022. gadā valdīja liela nenoteiktība, un globālo tautsaimniecību īpaši negatīvi ietekmēja Krievijas īstenotais karš Ukrainā. Latvijas Bankas ieguldījumiem nozīmīgām tautsaimniecībām atkopjoties pēc Covid-19 ierobežojumu atcelšanas, vienlaikus pastiprinoties piegādes ķēžu problēmām un paaugstinoties energoresursu un pārtikas cenām, inflācija sasniedza ļoti augstu līmeni. Lai ierobežotu inflāciju, centrālās bankas sāka strauji paaugstināt bāzes procentu likmes, kas izraisīja ieguldījumu tirgus vērtības samazinājumu.

36. UZKRĀJUMI TIRGUS RISKAM UN KREDĪTRISKAM

Balstoties uz pamatotām risku aplēsēm, saskaņā ar grāmatvedības un finanšu pārskatu sniegšanas tiesisko regulējumu ECBS Latvijas Bankas padome lemj par uzkrājumu veidošanu tirgus riskam (cenas, procentu likmju un valūtas riskam) un kredītriskam saistībā ar Latvijas Bankas ieguldījumu pārvaldīšanas un citiem finanšu darījumiem, kā arī šo uzkrājumu izmantošanu, īstenojoties minētajiem riskiem.

Latvijas Bankas finanšu riskus galvenokārt nosaka tās ieguldījumi finanšu instrumentos un ar Latvijas Bankas dalību Eirosistēmā saistītā vienotās monetārās politikas operāciju īstenošana un saistīto risku un finanšu rezultātu pārdale. Latvijas Bankas finanšu aktīvi galvenokārt pakļauti tirgus riskam un kredītriskam.

Latvijas Bankas finanšu risku apjomu monetārās politikas operācijām un ieguldījumu portfeļu kredītriskam nosaka saskaņā ar ECB pieņemto vienoto Eirosistēmas finanšu risku novērtēšanas metodiku, savukārt ieguldījumu portfeļu tirgus riskam – saskaņā ar Latvijas Bankas lietotajā finanšu risku pārvaldības sistēmā izmantoto risku novērtēšanas metodiku, abos gadījumos izmantojot paredzamā deficīta rādītāju (*Expected Shortfall*) ar 99 % ticamības līmeni viena gada perspektīvā, kas raksturo zaudējumu apmēru, ko nosaka 1 % nelabvēlīgāko simulēto ienesīguma scenāriju vidējā vērtība. Nosakot finanšu risku apjomu, tiek ņemti vērā dažādi tirgus riska un kredītriska faktori, Eirosistēmas/ECBS Riska vadības komitejas noteiktie un finanšu risku pārvaldības sistēmā izmantotie

pieņēmumi, kā arī izmantoti vēsturiskie dati par nelabvēlīgu finanšu tirgus faktoru attīstību (piemēram, procentu likmju kāpums, procentu likmju starpības palielināšanās, eiro kursa kāpums un kredītreitingu samazināšanās).

Finanšu risku apjoms 2022. gadā noteikts 993.4 milj. eiro (2021. gadā – 1048.4 milj. eiro). Finanšu risku apjoma samazinājumu 2022. gadā galvenokārt noteica kapitāla vērtspapīru portfeļa apjoma sarukums.

Uzkrājumus tirgus riskam un kredītriskam veido ilgākā laikposmā 25–75 % apmērā no kopējā peļņas un zaudējumu aprēķinā ietvertā attiecīgā gada pozitīvā finanšu rezultāta pirms uzkrājumu finanšu riskiem veidošanas, nepārsniedzot finanšu risku apjomu. Uzkrājumus tirgus riskam un kredītriskam izmanto, ja īstenojas finanšu riski un to negatīvo ietekmi nesedz citi ienākumi vai arī šo uzkrājumu atlikums būtiski pārsniedz finanšu risku apjomu un šim pārsniegumam ir pastāvīgs raksturs.

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Finanšu risku apjoms	993 400	1 048 400
Uzkrājumi tirgus riskam un kredītriskam	15 051	295 697
Uzkrājumi tirgus riskam un kredītriskam pret finanšu risku apjomu (%)	2	28

2022. gadā būtiski pieaugot procentu likmēm nozīmīgākajos Latvijas Bankas ieguldījumu tirgos, parāda vērtspapīru pārvērtēšanas rezultāts, kas gada beigās atzīstams peļņas un zaudējumu aprēķinā, bija negatīvs (sk. arī 35. skaidrojumu). Tāpēc Latvijas Bankas padome nolēma 2022. gadā izmantot uzkrājumus finanšu riskiem saistībā ar Latvijas Bankas ieguldījumu pārvaldīšanas un citiem finanšu darījumiem. Ņemot vērā finanšu rezervju un finanšu risku attiecības būtisko pavājināšanos, uzkrājumi finanšu riskiem izmantoti, līdz peļņas un zaudējumu aprēķinā ietvertais rezultāts sasniedza 0 eiro, uzkrājumus kopumā samazinot par 280 646 tūkst. eiro (2021. gadā attiecīgie uzkrājumi tika palielināti par 13 974 tūkst. eiro). 2022. gada un 2021. gada beigās Latvijas Bankai nebija uzkrājumu saistībā ar Eirosistēmas monetārās politikas operāciju kredītrisku, jo attiecīgo aktīvu vērtības samazināšanās novērtējums liecināja, ka nepastāv vērtības samazināšanās pazīmes.

37. IENĀKUMI NO KAPITĀLA VĒRTSPAPĪRIEM UN LĪDZDALĪBAS KAPITĀLĀ

Ienākumi no kapitāla vērtspapīriem ietver attīstīto tirgu kapitāla vērtspapīru portfeļa dividendes 14 218 tūkst. eiro apmērā (2021. gadā – 11 828 tūkst. eiro).

Ienākumi no līdzdalības kapitālā ietver saņemtās dividendes no līdzdalības SNB kapitālā 374 tūkst. eiro (2021. gadā – 670 tūkst. eiro; sk. arī 14.2. skaidrojumu), kā arī ienākumus no ECB starpperioda peļņas sadales par pārskata gadu un atlikušās iepriekšējā gadā gūtās ECB peļņas sadales 163 tūkst. eiro apmērā (2021. gadā 2077 tūkst. eiro). Par 2022. gadu ECB neveica peļņas sadali, jo tās darbības finanšu rezultāts bija 0 eiro.

Saskaņā ar ECB Padomes lēmumu ECB Padome veic ienākumu, kurus ECB gūst par prasībām par banknošu pārdali Eirosistēmā, kā arī vērtspapīru tirgu programmas, ar aktīviem nodrošināto vērtspapīru iegādes programmas, trešās nodrošināto obligāciju iegādes programmas, VSAIP un PĀAIP ietvaros gūto ienākumu starpperioda sadali par pārskata gadu, kurā šie ienākumi radušies. ECB starpperioda peļņas sadale notiek nākamā gada janvārī, tomēr ECB Padome var nolemt to neveikt, ja ECB pārskata gada peļņa ir mazāka par ECB ienākumiem, kas iekļauti ECB starpperioda peļņas sadalē, kā arī ja ECB Padome nolemj izveidot uzkrājumus finanšu riskiem.

Pēc ECB gada finanšu pārskatu apstiprināšanas ECB Padome sadala atlikušo pārskata gadā gūtās ECB peļņas daļu eiro zonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā (sk. 13.1. skaidrojumu).

38. TĪRAIS MONETĀRO IENĀKUMU PĀRDALES REZULTĀTS

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Iemaksātie monetārie ienākumi	–34 212	–39 502
Saņemtie monetārie ienākumi	27 975	5 160
Tīrais monetāro ienākumu pārdales rezultāts	–6 237	–34 342

Saskaņā ar ECBS un ECB Statūtiem eiro zonas NCB gūst ienākumus, īstenojot Eirosistēmas vienoto monetāro politiku. Eirosistēmas kopējie monetārie ienākumi atbilst ienākumiem no aktīviem, kas rodas, emitējot eiro banknotes un piesaistot kredītiestāžu noguldījumus. Šie ienākumi tiek pārdalīti eiro zonas NCB proporcionāli to daļām ECB kapitālā.

Latvijas Bankas iemaksātie monetārie ienākumi ietver ienākumus par Latvijas Bankas iezīmētajiem aktīviem, no kuriem atskaitīti izdevumi par Latvijas Bankas monetārajām saistībām. Monetāro ienākumu pārdaļei iezīmētie Latvijas Bankas aktīvi ietver zeltu, monetārās politikas operāciju rezultātā iegūtos aktīvus, Eirosistēmas iekšējās

prasības, kā arī tādu pārējo aktīvu apjomu, kurš nepieciešams, lai pilnībā segtu monetārās saistības. Savukārt Latvijas Bankas monetārās saistības ietver banknotes apgrozībā, kredītiestāžu noguldījumus monetārās politikas operāciju rezultātā, kā arī Eirosistēmas iekšējās saistības.

Latvijas Bankas saņemtie monetārie ienākumi atbilst Latvijas Bankas Eirosistēmas kopējo monetāro ienākumu daļai, kas noteikta, pamatojoties uz Latvijas Bankas daļu ECB kapitālā.

Tīrā monetāro ienākumu pārdales rezultāta pieaugumu noteica lielāki saņemtie monetārie ienākumi. Pozitīvi ienākumus pamatā ietekmēja lielāki procenti par ITRMO III, ko noteica ECB noguldījumu iespējas procentu likmes kāpums un ECB Padomes pieņemtā ITRMO III procentu piemērošanas nosacījumu maiņa, kā arī lielāki procenti par VSAIP un PĀAIP valdības vērtspapīriem, kas pieauga ECB galveno refinansēšanas operāciju procentu likmes kāpuma rezultātā. Saņemtos monetāros ienākumus negatīvi pamatā ietekmēja procentu izdevumu pieaugums par banku noguldījumu iespējas darījumiem ECB noguldījumu iespējas procentu likmes kāpuma rezultātā.

39. CITI BANKAS DARBĪBAS IENĀKUMI

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Saistību par emitētajām lata naudas zīmēm pārvērtēšana	4 100	2 380
Numismātikas produktu pārdošanas ienākumi	1 014	627
Pārējie bankas darbības ienākumi	652	584
Kopā	5 766	3 591

Lata naudas zīmes ar zemu apmaiņas iespējamību netiek uzrādītas bilancē saskaņā ar "Latvijas Bankas finanšu grāmatvedības politiku" (sk. arī 2.2. skaidrojumu). 2022. gadā sarūkot lata naudas zīmju apmaiņas tempam, saistību par emitētajām lata naudas zīmēm novērtējums samazinājās (sk. arī 22.1. skaidrojumu) un tika atzīti attiecīgi ienākumi.

40. DARBA SAMAKSA, SOCIĀLĀS APDROŠINĀŠANAS IZDEVUMI UN SOLIDARITĀTES NODOKLIS

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Darba samaksa		
Atlīdzība par padomes un valdes locekļu pienākumu pildīšanu	-592	-728
Pārējo darbinieku atlīdzība	-15 910	-15 675
Kopā darba samaksa	-16 502	-16 403
Sociālās apdrošināšanas izdevumi un solidaritātes nodoklis	-3 653	-3 582
Kopā darba samaksa, sociālās apdrošināšanas izdevumi un solidaritātes nodoklis	-20 155	-19 985

2022. gada beigās Latvijas Bankā bija 376 darbinieki (2021. gada beigās – 380 darbinieku). 2022. gadā tas atbilda 374 pilna laika ekvivalentiem (2021. gadā – 400 pilna laika ekvivalentiem).

Ar 2021. gada 1. jūniju, Latvijas Bankai ieviešot viena augstākā līmeņa pārvaldības modeli, Latvijas Bankas valde izbeidza savu darbību.

41. NAUDAS ZĪMJU IEGĀDES IZDEVUMI

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Banknošu iegāde	-1 688	-1 363
Kolekcijas monētu iegāde	-739	-380
Apgrozības monētu iegāde	-191	-88
Kopā	-2 618	-1 831

42. PĀRĒJIE BANKAS DARBĪBAS IZDEVUMI

	(tūkst. eiro)	
	2022	2021
Informācijas sistēmu uzturēšana un izmantošana	-4 588	-4 116
Komunālie pakalpojumi	-1 158	-771
Sabiedrības izglītošana un informēšana	-623	-289
Ēku, teritorijas un inventāra uzturēšana	-508	-335
Dienesta komandējumi	-288	-26
Drošības pakalpojumi	-269	-
Mazvērtīgā inventāra iegāde	-261	-360
Telekomunikāciju pakalpojumi un sistēmu uzturēšana	-209	-190
Personāla profesionālā pilnveide	-203	-126
Nekustamā īpašuma nodoklis	-172	-217
Pasākumu nodrošināšana	-132	-10
Risku apdrošināšana	-92	-134
Citi pārējie bankas darbības izdevumi	-610	-519
Kopā	-9 113	-7 093

Citi pārējie bankas darbības izdevumi ietver arī atlīdzību SIA "ERNST & YOUNG BALTIC" par Latvijas Bankas 2022. gada finanšu pārskatu revīziju 33 tūkst. eiro apmērā (2021. gadā – 33 tūkst. eiro).

PĀRĒJIE FINANŠU PĀRSKATU SKAIDROJUMI

43. APGRŪTINĀTIE AKTĪVI

2022. gada beigās bija apgrūtināti Latvijas Bankas iegādātie parāda vērtspapīri un citi finanšu instrumenti, kuru kopējā tirgus vērtība bija 364 618 tūkst. eiro (2021. gada beigās – 2 503 139 tūkst. eiro), lai nodrošinātu vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu darījumu, biržā netirgoto valūtas maiņas nākotnes darījumu, biržā tirgoto procentu likmju un valūtas maiņas nākotnes darījumu veikšanu. 2022. gada beigās apgrūtinātos aktīvus galvenokārt veidoja vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu līgumos iesaistītie vērtspapīri 358 360 tūkst. eiro vērtībā (2021. gada beigās – 2 135 996 tūkst. eiro).

44. VĒRTSPAPĪRU AIZDOŠANAS DARĪJUMI

Latvijas Bankas uzdevumā tās aģenti automatizētās vērtspapīru aizdevumu programmas līgumu ietvaros veic vērtspapīru aizdošanas darījumus, aizdodot Latvijas Bankas īpašumā esošos vērtspapīrus pret naudas līdzekļu vai vērtspapīru ķīlu. Vērtspapīru aizdošanas darījumi nodrošina papildu ienākumus, būtiski neietekmējot ieguldījumu likviditāti, jo aizdotie vērtspapīri Latvijas Bankai ir ātri pieejami. Minētie aģenti administrē vērtspapīru aizdošanas darījumus un kontrolē šo darījumu un to nodrošinājuma atbilstību. Vērtspapīru aizdošanas darījumu nodrošinājuma patiesā vērtība ir lielāka par aizdoto vērtspapīru patieso vērtību.

2022. gada beigās aizdoto vērtspapīru patiesā vērtība, kas noteikta saskaņā ar kotētām cenām aktīvā tirgū, bija 1 571 469 tūkst. eiro (2021. gada beigās – 1 273 821 tūkst. eiro), t. sk. VSAIP un PĀAIP ietvaros iegādāto un aizdoto vērtspapīru patiesā vērtība 2022. gada beigās bija 1 473 321 tūkst. eiro (2021. gada beigās – 1 269 053 tūkst. eiro). Aizdoto vērtspapīru apjoma pieaugumu ietekmēja vērtspapīru pārdošanas ar atpirkšanu darījumu tirgū esošais augstas kvalitātes likvīdu vērtspapīru nodrošinājuma trūkums. ECB monetārās politikas pasākumi, t. sk. aktīvu iegādes programmas un ilgāka termiņa refinansēšanas mērķoperācijas, ir samazinājuši tirgū pieejamo augstas kvalitātes likvīdu vērtspapīru piedāvājumu. Lai mazinātu vērtspapīru trūkumu un veicinātu vērtspapīru tirgus likviditāti, Latvijas Banka vienlaikus ar citām eiro zonas NCB veic VSAIP un PĀAIP ietvaros iegādāto vērtspapīru aizdošanu, un Latvijas Banka to īsteno automatizētās vērtspapīru aizdevumu programmas ietvaros.

Naudas līdzekļu vai vērtspapīru ķīlas, kas saņemtas Latvijas Bankas automatizētās vērtspapīru aizdevumu programmas aģentu kontos kā vērtspapīru aizdošanas darījumu nodrošinājums, nav uzrādītas Latvijas Bankas bilancē.

45. IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS UN APŅĒMŠANĀS

Latvijas Bankai piederošo SNB akciju neapmaksātā daļa ir 75 % no šo akciju nominālvērtības, un tā apmaksājama pēc attiecīga SNB Valdes lēmuma pieņemšanas. 2022. gada beigās šo akciju neapmaksātā daļa bija 4012 tūkst. SDR (5022 tūkst. eiro; 2021. gada beigās – 4012 tūkst. SDR (4958 tūkst. eiro); sk. arī 14.2. skaidrojumu).

2022. gada beigās Latvijas Banka bija emitējusi eiro kolekcijas monētas, lata jubilejas un piemiņas monētas un dārgmetāla apgrozības monētas ar 7187 tūkst. eiro nominālvērtību (2021. gada beigās – 7096 tūkst. eiro). Šīs monētas var apmainīt Latvijas Bankā atbilstoši nominālvērtībai. Saskaņā ar Latvijas Bankas vadības vērtējumu iespējamība, ka Latvijas Bankai nāktos šīs monētas atpirkt no monētu turētājiem, ir neliela, jo tajās esošā dārgmetāla vērtība pārsniedz to nominālvērtību.

2022. gada beigās Latvijas Banka bija emitējusi lata naudas zīmes ar 118 746 tūkst. eiro nominālvērtību (2021. gada beigās – 119 875 tūkst. eiro), kas bilancē uzrādītas 16 666 tūkst. eiro apmērā (2021. gada beigās – 21 895 tūkst. eiro). Saskaņā ar *Euro* ieviešanas kārtības likumu lata skaidrās naudas nomaiņas pret eiro periods Latvijas Bankā ir bez termiņa ierobežojuma. Saskaņā ar Latvijas Bankas vadības vērtējumu iespējamība, ka Latvijas Bankai nāktos apmainīt lata naudas zīmes 102 080 tūkst. eiro (2021. gada beigās – 97 980 tūkst. eiro) nominālvērtībā, ir neliela.

46. NOTIKUMI PĒC PĀRSKATA GADA BEIGĀM

2023. gada 1. janvārī stājās spēkā jaunais Latvijas Bankas likums, kas pieņemts 2021. gada 23. septembrī un nosaka FKTK pievienošanu Latvijas Bankai. Saskaņā ar minētā likuma pārejas noteikumiem Latvijas Banka ir FKTK mantas, finanšu līdzekļu, tiesību un saistību pārņēmēja, tādējādi, sākot ar 2023. gada 1. janvāri, FKTK 2022. gada 31. decembra bilancē uzrādītie aktīvi un pasīvi iekļauti Latvijas Bankas bilancē. Sākot ar 2023. gada 1. janvāri, Latvijas Banka nodrošina arī Noguldījumu garantiju fonda, Apdrošināto aizsardzības fonda un Nacionālā noregulējuma fonda pārvaldīšanu. Tā kā minēto fondu līdzekļi katrs veido atsevišķu mantas kopumu un tiek pārvaldīti atsevišķi, attiecīgie aktīvi un pasīvi nav uzrādīti Latvijas Bankas bilancē.

FKTK pievienošanas Latvijas Bankai ietekme uz Latvijas Bankas 2023. gada 1. janvāra bilances posteņu sākuma atlikumiem (saskaņā ar neauditētiem datiem) bija šāda.

	2022. gada 31. decembrī	FKTK pievienošanas ietekme	(tūkst. eiro) 2023. gada 1. janvārī
Zelts un zeltā izteiktās prasības	364 821		364 821
Prasības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	3 788 044		3 788 044
Prasības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	522 039		522 039
Prasības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	156 383		156 383
Eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā izsniegtie aizdevumi eiro	522 900		522 900
Pārējās prasības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm	6 304	5	6 309
Eiro zonas valstu rezidentu vērtspapīri eiro	14 081 606		14 081 606
Eirosistēmas iekšējās prasības	5 926 959		5 926 959
Pārējie aktīvi	381 638	3 531	385 169
Kopā aktīvi	25 750 694	3 536	25 754 230
Banknotes apgrozībā	5 635 738		5 635 738
Saistības eiro pret eiro zonas valstu kredītiestādēm monetārās politikas operāciju rezultātā	5 217 165		5 217 165
Pārējās saistības eiro pret eiro zonas kredītiestādēm	320 273		320 273
Saistības eiro pret citiem eiro zonas valstu rezidentiem	2 527 104	–6 138	2 510 966
Saistības eiro pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	171 688		171 688
Saistības ārvalstu valūtā pret eiro zonas valstu rezidentiem	706 038		706 038
Saistības ārvalstu valūtā pret ārpus eiro zonas esošo valstu rezidentiem	34 701		34 701
Eirosistēmas iekšējās saistības	10 376 364		10 376 364
Pārējās saistības	184 740	9 674	194 414
Kapitāls un rezerves	586 883		586 883
Kopā pasīvi	25 750 694	3 536	25 754 230

Laika posmā no pārskata gada pēdējās dienas līdz šo finanšu pārskatu parakstīšanas datumam nav bijuši citi notikumi, kuru rezultātā šajos finanšu pārskatos būtu jāveic korekcijas vai kuri būtu jāpaskaidro šajos finanšu pārskatos.